

Društvena naznanila

NAZNANILO

iz urada društva sv. Cirila in Metoda, št. 8, Joliet, Ill.

S tem naznanjam vsem članom našega društva, da se bo na prihodnji seji v nedeljo dne 16. septembra razmotrivalo zaradi naše prihodnje veselice, namreč Card Party, katere se bo vršila dne 27. oktobra t. l. Zatorej ste vsi člani uljudno vabljeni, da se te seje udeležite v največjem številu, da se bo ukrenilo vse, kar bo potreba na omenjeni Card Party, namreč dobrotki (prizes) itd.

Ob enem se tudi priporočam v imenu našega društva za dobrotke (darila). Kdor hoče v ta namen kaj darovati, naj prinese ali pošlje dobrotek na moj dom.

Ker bo čisti prebitek te prireditve v korist družstvene blagajne, je skoraj dolžnost vsakega člana, da se potruji kar največ mogoče, da se bo omejenjena prireditev izvršila z največjim uspehom.

Sobratiski pozdrav vsem, in pa na svidenje 16. septembra na seji!

Matthew Buchar, tajnik.

Društvo sv. Alojzija, št. 42, Steeltion, Pa.

V petek, dne 31. avgusta ob 1:30 zjutraj je na svojem domu v Cornwall, Pa., umrl po sedemdnevni bolezni zadet od mrtvouda rojak Frank Jaklič in član našega društva sv. Alojzija, št. 42 K. S. K. Jednote. Njegova žalujoča žena in otroci so hoteli z zdravniško pomočjo rešiti življenje svojega draga soproga in očeta, toda vse zaman! Smrt je zavihтела s svojo kruto kopo in spravila v prerani grob izbrano žrtev ve 54. letu njegove starosti.

Pokojnik je pristopil v naše društvo sv. Alojzija dne 17. septembra, 1909. Ves čas je bil vester in navdušen član društva, ter si je vsepovsod pridobil veliko prijateljev, kajti bil vam je vrl mož, jako človekoljuben in vnet katoličan.

Pogreb se je vršil dne 3. septembra ob obilnem številu članov, sorodnikov, znancev in prijateljev pokojnika iz Steeltona, kakor tudi iz Cornwalla. Šest uradnikov našega društva sv. Alojzija ga je nosilo k zadnjemu počitku ob spremstvu številnega članstva društva sv. Srca Jezusovega, št. 159 J. S. K. Jednote v cerkev in na katoliško pokopališče Holy Savior. Mr. John Jaklevič, predsednik in Mr. Frank Neze, tajnik, sta kot uradnika društva sv. Srca Jezusovega, št. 159 J. S. K. Jednote s svojim društvom naredila lep špalir našemu pokojnemu sobratu. Nosilci krste so bili sledeči uradniki našega društva: Sobrat N. M. Matjašič, predsednik; Anthony Malešič, tajnik; Anton Zlogar, nadzornik; Alojz Gornik, zapisnikar, in večletna uradnika Miko Tomc in Martin Zlogar.

Torej se tem potom naše društvo sv. Alojzija prav pristrčno zahvaljuje cenjenemu društvu Srca Jezusovega, št. 159 J. S. K. Jednote v Cornwall, Pa., za krasen špalir, katerega je omejenjeno društvo naredilo v počast in zadnji pozdrav našemu umrlemu sobratu.

Zaeno izrekamo vsem sorodnikom blagega pokojnika v imenu našega društva iskreno sožalje. Bodi mu ohranjen blag spomin! Naj v miru počiva!

Odbor društva sv. Alojzija, št. 42 K. S. K. Jednote: N. M. Matjašič, predsednik; Anthony Malešič, tajnik; John Petrašič, blagajnik.

POZOR

člani in članice društva Vitezi sv. Florijana, št. 44, South Chicago, Ill.

Kot po navadi, sem vam vedno po pravici povedal. Za danes ali sedaj pa ne morem, kajti vem, da se pri našem društvu nekaj posebnega kuha. Če bi vam to že danes razjasnil, bi marsikdo dvomil, da iz te moke ne bo nič kruha.

To je pa takole: Pri tem nisem samo jaz, da to znam. Kateri bi rad skrivnost že popred zvedel, ko izide prihodnja številka Glasila, naj vpraša tudi druge moške ali naše brate uradnike na primer brata W. F. Kompere, brata John Makovec, brata John Likovich in brata Anton Jakšeta. Tudi še nekaj drugih vam bo dalo tozadevno pojasnilo, ki so nosili drva na ogenj zadnje seje. Torej prosim vas, potrpite še do prihodnje izdaje Glasila, pa vam bom vse natančno razložil in po pravici povedal, kaj se kuha in pripravlja pri našem društvu.

S sobratiskim pozdravom
John Novak, tajnik.

Naznanilo.

Tem potom naznanjam vsem članom in članicam našega društva sv. Jožefa, št. 103, West Allis, Wis., sklep zadnje seje, da priredimo domačo zabavo za vse članstvo našega društva v soboto dne 22. septembra v Frank Kraljevi dvorani, na 51. in Sherman St.

Vabljeni ste torej, da se vsi udeležite omenjene zabave. Vstopnina za člana \$1, za članice 50 centov.

Nadalje opominjam vse one člane in članice, ki dolgujejo na asementu, da poravnajo svoj dolg do 20. septembra, če ne, naj posledice vsak sam sebi pripiše.

S sobratiskim pozdravom
Louis Sekula, tajnik.

Naznanilo.

Naznanja se vsem članom društva sv. Jožefa, št. 110, Barberton, O., da društvene redne seje se vršijo od sedaj naprej zopet po navadi, namreč vsako tretjo nedeljo v mesecu. Opo-minjam se vas tudi, da se nekoliko bolj številno vdeležujete društvenih sej, zlasti se vas vabi da se polnoštevilno vdeležite seje v septembru, to je 16. septembra, ker imenovana seja bo zelo važna, zato pridite vsi, kateri se količkaj zanimate za društvo, oziroma za napredek društva.

S sobratiskim pozdravom
Joseph Lekšan, tajnik.

iz urada društva sv. Jeronima, št. 153, Canonsburg, Pa.

Po sklepu glavnega odbora je bila meseca januarja t. l. razpisana Jednotina jubilejna kampanja, ki traja do 1. aprila, 1929 za dosego 35.000 članstva obeh oddelkov povodom njene 35-letnice.

In ker ima vsako krajevno društvo do tedaj za pridobiti 20 novih članov obeh oddelkov, je bilo na naši redni seji dne 2. septembra soglasno določeno, da plačamo iz družstvene blagajne zdravniško preiskavo za vse nove kandidate, ki bodo pristopili v naše društvo do zaključka kampanje.

Apeliram torej na cenjeno članstvo našega društva, da bi šli vsi na agitacijo za nove člane, posebno še za mladinski oddelk, ker tam je naša rast in bodočnost. Po sklepu seje pri-

de preiskovalni zdravnik v naslednje, dne 23. septembra popoldne v zborovalno dvorano. Torej na delo, da bomo vsak vsaj enega novega kandidata pridobil ta dan za pristop. Pripeljite ga kar v dvorano!

Bratski vam pozdrav
Anton Tomšič, blagajnik.

VABILO NA SEJO

Pozor člani in članice društva sv. Cirila in Metoda, št. 191, Cleveland, O.!

S tem Vas prav uljudno prosim in vabim, da pridete vsi brez izjeme na prihodnjo redno mesečno sejo, v sredo, dne 12. septembra v navadni dvorani.

Kakor znano, se nam naglo bliža naš veliki dan, ko bomo razvili našo novo zastavo. Slavnost se bo vršila dne 30. septembra in radi tega je treba več stvari določiti ter urediti. Torej naj v sredo, dne 12. njih doma ne ostane, ampak naj pride za gotovo na sejo. Vabljeni so tudi fantje in dekleta, spudajoči k našemu društvu, ker bodo morali tudi pomagati pri tej slavnosti.

S sobratiskim pozdravom
Teddy Rossman, tajnik.

VABILO NA PIKNIK

iz urada društva sv. Križa, št. 214, Cleveland, O.

Naše društvo je na zadnji mesečni seji sklenilo, da se priredi v nedeljo dne 16. septembra t. l. piknik na Jennings Rd. na W. 14th St. pri znanem rojaku Frank Zeleznik.

Kdor je bil dosedaj že na naših zabavah, piknikih ali veselnicah, ta prav dobro ve, da je bil vedno prvovrstno in dobro postrežen. Tako boste tudi sedaj. Pridite torej, zabave boste dosti za vse, stare in mlade.

Opozarja se tudi člane našega društva, da ta dan ne ostane nobeden doma, kakor je že navada. Torej na veselo svidenje na našem pikniku dne 16. septembra!

Odbor.

VABILO NA SEJO

iz urada društva sv. Štefana, št. 224, Cleveland, O.

Cenjeni sobratje in sestre: Prosim vas, da se polnoštevilno udeležite prihodnje seje, ki se bo vršila v sredo večer dne 12. septembra v navadnih prostorih. Na zadnjih poletnih sejah je bila udeležba jako slaba, zdaj pa ko postaja bolj hladno, mislim in tudi upam, da se boste bolj redno udeleževali društvenih sej. Torej prosim še enkrat vse skupaj, da pridete na prihodnjo sejo.

S sobratiskim pozdravom
George Smolko, predsednik.

Zanimive prireditve v Clevelandu.

Cleveland, O. — V naši veliki metropoli imamo vedno kaj zanimivega, obiskujejo nas zunanji gostje kakor tudi drugače mammo velike zanimive prireditve. Človek ne ve, kje bi začel, da bi zamogel vse sporočiti, kar se je v teh par dnevih tukaj izvršilo. Menda sta bila nelja, in pondeljek, 2. in 3. septembra za vsó zgodovino naše naselbine najbolj zanimiva, kar se tiče tukajšnjega slovensko-ameriškega življa.

Imeli smo velike in zanimive prireditve, kakor še nikdar prej. Eden izmed nastopov, ki so javnost naravnost razočarali, je bil nastop Orla, oziroma slovenske mladine pod vodstvom Rev. M. Jagra, nad vse vnetega in zavzetega delovatelja med tu rojenimi fanti in dekletami. Že več časa se je delalo in pripravljalo za Orlovsko javno prireditev, slednjič je pa sledil rezultat v takem obsegu in uspehu, da je naravnost očaral vse javnost in gledalce do dna srca ob nastopu javne telodavice in drugih vaj, ki so jih izvajali v krajih in oblekah, ki so bile največ vse importirane iz stare domovine nalašč v ta namen. To se je vršilo v nedeljo 2. septembra na zato izbrani Pin-

tarjevi farmi vpricho velikanske množice našega občinstva. To je bil dan, ki ga ne bo pozabila ne mladina in ne stariši, kajti s tem dnem je zadobila mladina kakor tudi stariši pogled, da se da tukaj voditi orlovsko misel prav tako ali še uspešnejše, kakor se da voditi v naši stari domovini, kjer je Orel na vrhuncu izobrazbe, vodstva in koristi za obstoj katoliške misli in napredka. Navdušenje, ki je trajalo ta dan med mladino in stariši, bo rodilo še nadaljne take uspehe, kajti stariši so spoznali, da je Orel najkoristnejša ideja in voditeljica mladine za dobrobit duše in telesa in na podlagi tega bodo stariši vselej podpirali Orla in vzpodbujali mladino, da se bo teh idej oklepala. Bog daj, da bi ta velika ideja Orla od sedaj živela in napredovala, kajti ker se potrebuje Orla v stari domovini, da ohrani misel na slovenstvo, na narodnost in na vero, se to potrebuje v isti ali še v večji meri tudi v Ameriki. In ako je to mogoče vzdržati in voditi doma, kjer je siromaščina velika, je to mogoče in veliko lažje vzdržati tukaj v Ameriki! Bog živi Rev. M. Jagra, kateri se tako trudi! Bog živi in ohrani idejo, ki je nad vse ideje hvalevredna! Naj živi Orel za korist vere in naroda!

S tem pa ni bilo še vse povedano, kar smo imeli ta dva praznika v nedeljo 2. in v pondeljek 3. septembra v Clevelandu zanimivega. Druga zanimiva točka je bila žogometna igra (baseball) naših Jednotnih fantov in mož, o katerih je bil v tem listu napovedan boj za omenjená dneva v Clevelandu. Imeli smo goste iz Waukegana, Ill., pod imenom Klub društva sv. Jožefa, št. 53 K. S. K. Jednote in Presidents, št. 25 K. S. K. Jednote, dva najmočnejša Champion teama, ki sta se pomerila trikrat zaporedoma na javnemu igrišču v Gordon parku, v pricho velikanske množice gledalcev in sicer enkrat v nedeljo dopoldne in dvakrat v pondeljek.

Ta javna žogometna igra je bila nekaj zanimivega. Bila je malo drugačna kakor pa je bila igra Orla, namreč bolj v ameriškem, sicer naravnost v ameriškem duhu in sistemu, kar je vsakemu Amerikancu nekaj ljubelega. Rečem da je bila prava ameriška igra in bitka, kakor še lepše in složnejše nisem imel priliko videti in tako se je izrazil marsikateri očividec, to pa radi tega, ker so izvajali to igro v resnici pravi ameriško-slovenski tu rojeni sinovi. Igrali so kot pravi ameriški gentlemani tako složno, brez vsake najmanjše nesporazumnosti, da so se čudili vsi navzoči, ki so jih opazovali pri igranju. Med vsemi tremi igrami ni prišlo do najmanjšega očitka eden napram drugemu. Daš ni bila igra lahka, marveč je bila odločilna, ki je morala eden drugega poraziti, proti čemur se je moral boriti vsak igralec in gledati brez mržnje ali zamere na nasprotno stran. Šlo se je za prvenstvo, kdo da bo Champion v bodoče pri K. S. K. Jednoti.

Torej pri takih igrah se gre za odločno in zmagovalno bitko. In v takih vzame celega moža da zamore vstrajati kot mož "gentleman" v borbi, ki jo vrši z drugimi navideznimi nasprotniki. In vendar je bilo to igranje pravo sobratsko igranje, mučno z velikim naporom in trudom vseskozi vršeno tako složno, da je bilo vredno občudovanja. Radi tega se je K. S. K. Jednoti s tem pridobila velika reklama od strani teh iger, ker je druga navzoča mladina to odobravalna in obljubljala stopiti v vrste društev K. S. K. Jednote. In ker se je vršilo to v mestnem parku, je bilo tudi veliko Amerikancev navzočih, ki so čitali ime K. S. K. Jednote in videli križ znamenje na rokavih igralcev, kar je gotovo spominjalo tujce na to, da smo katoličanje in pri tem lahko za-

vzglej tujcem v športnih igrah, pa naj bo to v spretnosti ali pa v gentlemanstvu. Za igranje moramo dati fantom in možem vse priznanje gentlemanstva kakor tudi spretnosti.

Tako spretno sbranih teamov si nobeden ne bi mogel misliti; v spretnosti sta si bila kluba jednaka, eden drugemu se niso dali poraziti, kar naredi igro še toliko bolj zanimivo, gentlemanstvo je bilo isto. Večkrat sem opazil, da sta se v dirki srečala nasprotna si igralca in se drug drugemu prijazno nasmejala, dasiravno sta oba tekmovala za svojo zmago. Take igralce lahko štejejo za vzgled vsem drugim, kajti to ni bila igra za zabavo, marveč igra za resnobo, za zmago. In vendar je bila to igra medsebojnega sobratstva od začetka do konca trajajoča dva dni, kjer so se igralci utrudili do skrajnosti. Živelji taki igralci! Živelji taki (klubi) teami! Sedaj sta oba Championa! Oba zaslužita to ime. Dosedaj je bil prvak na zapadu team sv. Jožefa, št. 53, kar bo gotovo še ostal dolgo med zapadnimi klubi; klub Presidents št. 25 je premagal v sedanjih igri tudi zapadni team, in je za sedaj Champion med vsemi v Jednoti, zasluži priznanje za težko borbo, ki jo je vršil celo sezono z velikanskim naporom med sedmimi drugimi teami, da je končno postal na prvem mestu.

Mnogo je bilo napora telesno kakor tudi duševno, mnogo prekanja in žaljenja; s tem, ko je zmaga dobljena, je vojna fronta pozabljena in ostalim klubom je s tem pridobljena velika skušnjava za bodočnost, kajti žogometne igre so še čisto nekaj novega za našo Jednoto, in potrebujejo mnogo izboljšanja.

Ostali klubi se bodo morali mnogo še učiti od klubov št. 53 in št. 25, da se vpelje taka disciplina kakor sta jo pokazala klub St. Joseph, št. 53 in pe Presidents, št. 25. Čast vsem igralcem za trud, trpljenje kakor tudi za gentlemanstvo, ki so ga doprinesli drugim vzgled. Ne šteje samo to, kdo da je do bil prvenstvo, marveč šteje to, kako se je vsa stvar vršila in zaključila. Le tako naprej! Do izobrazbe je trda pot, kdor jo pa nadaljuje vztrajno, zasluži priznanje; čast, komur čast!

Prvo nedeljo v septembru so imeli tudi naši vrli sosedi Collinwoodčani svoj veliki dan in praznik. Ta dan je bila na slovesen način blagoslovljena nova slovenska farna šola ob ogromni udeležbi faranov in njihov prijateljev. Zaeno se je vršila otvoritev cerkvenega bazarja, ki je trajal cel teden v korist nove šole.

V tem času smo imeli tudi več obiskovalcev iz drugih mest. Tako se je pripeljal semkaj iz Jolieta Mr. Mike Papesch, znani grocerijski veletrgovec, s svojo gospo soprogo in prijateljem Mr. Firom. Vdeležili so se cerkvene slavnosti Collinwoodu in tudi naše tekmovalne žogometne igre. Žal, da tem drugim gostom iz Jolieta nisem mogel delati družbe, ker sem bil preveč zaposlen z žogari. Tako smo se en večer sešli v prijazni hiši družine Menart z izletniki iz Milwaukee, Wis., in sicer s cenjeno družino George in Joseph Ritionia. Primahali so jo z avtomobilom semkaj preko Pennsylvanije. George Ritionia je imel s seboj svojo gospo soprogo Margareto, ki je predsednica društva sv. Ane, št. 173 K. S. K. Jednote, njegov brat Joe je pa imel s seboj sina in hčer. Le škoda, da so drugi dan že odhajali. Hvala vsem, da ste nas obiskali!

Anton Grdina.

DOPISI

Joliet, Ill. — Zdrujevalna akcija slovenskih in hrvatskih jolietških društev je imela svojo sejo dne 31. avgusta, in na isti je bilo soglasno sklenjeno, da priredimo veliko plesno veselje

co v soboto dne 13. oktobra v pokrivte tekočih letnih stroškov te akcije. Vsled tega ne bo ob koncu leta treba društvom pošiljati kakih prispevkov za stroške, za katere so odgovorna in jih navadno plačujejo iz svojih blagajn.

V ta namen bo vsako društvo prejelo gotovo število tiketov, katere naj razprodajo med svojim članstvom.

Ob tej priliki uljudno prosimo v imenu naše Zdrujevalne akcije, da naj društva, oziroma njih uradniki navdušujejo svoje člane, da naj vsak kupi po eno vstopnico v ta namen. Cena istih je 50 centov za moške, 25 centov za ženske; ples prost. Veselica se vrši v Slovenija dvorani.

Ker bo to prva veselica akcije skupnih društev, se vsi nadejamo, da bo članstvo prisločilo z veseljem na pomoč, ter s tem pokazalo svojo naklonjenost tej zvezi.

Vsi v nadi za velik uspeh, se vam že vnaprej zahvaljujemo.

Odbor:
Geo. Stonich, predsednik;
Michael Kezerle, tajnik;
John Živetz Sr., blagajnik.

Colorado Springs, Colo.—Sobrat urednik: Vedno sem mislil in vas pričakoval, da boste prišli letos semkaj v naš Colorado radski studeneč na počitnice, kajti semkaj prihajajo letoviščarji iz vseh delov Združenih držav, da se vozijo po lepih coloradskih hribih in da se hladijo v senčnatih parkih. Tukaj pri nas izgleda v resnici tako, kakor bi prišel človek v romantično švicarsko deželo.

Čital sem v Glasilu, da se je naš Jednotin predsednik brat Anton Grdina, nedavno mudil tukaj v Colorado Springs, in da se je peljal tudi na Pikes Peak, kjer ga je baje pošteno zeblo? Rad bi ga bil videl tukaj, pa žal, nisem vedel o njegovem obisku. Poznam ga

(Dajle na 3. strani).

osebno še iz leta 1913, ko sem bil nekaj časa v Clevelandu.

Colorado Springs je jako lepo mesto, broječe okrog 35.000 prebivalcev. Ima prvovrstne šole, krasne hotele, lepe parke in različne bolnišnice (sanatorije). Doselej je bilo to mesto prava Meka za turiste ali letoviščarje in milijonarje. Čul sem, da se nahaja okrog 40 milijonarjev tukaj; žal, da Slovenca ni med temi dosedaj še nobenega! Ker se je pa zadnja leta pričelo krčiti število turistov, so se pa naši mestni možje odločili posvetiti več pozornosti industriji in tovarnam mestu, da bi bili tukajšnji delavci tudi po zimi z delom preskrbljeni. Dosedaj so delavci tukaj največ delali po premogorovih, katerih je več v okolici Colorado Springs, kjer kopljeje mehki premog. Imajo tudi veliko čistilnico za zlato rudo, katero se pridobiva iz Cripple Creeka, kakih 43 milj oddaljeno od tukaj v hribih.

Pred par meseci nazaj se je k nam iz Denverja preselila znana tovarna aeroplanov Alexander Industries, izdeluje tudi reklamne liste za kino slike; v tej tovarni je zaposlenih nad 500 delavcev.

Naši rojaki živijo ravno v sredini med Colorado Springs in Manitovom, ki se prav dobro zastopijo med seboj; skupaj je približno 30 slovenskih družin. Navzlic temu imajo svojo dvorano za društvene seje, ali kakor mu pravijo Slovenski Dom. Skoro vsaka družina lastuje svoj ličen dom (hišo) s prijaznim vrtičem, obdanim z vsakovrstnim drevjem in rožami, da vse prav lepo izgleda.

Ko se pelješ par milj proti zapadni strani, doseješ prav do podnožja Pikes Peaka v mesto Manitou. Ta naselbina je širokom držav slavná in znana radi svoje izborne pitne in zdravilne vode, katero polnijo v steklenice.

(Dajle na 3. strani).

Prednaznanilo.

Društvo sv. Cirila in Metoda

ST. 191 K. S. K. J.

CLEVELAND (NOTTINGHAM) O.

S tem uljudno naznanjamo vsem krajevnim društvom K. S. K. J. v Clevelandu in okolici, tako tudi vsem drugim cenj. društvom, in vsemu cenj. občinstvu, da se bo vršila

zadnjo nedeljo t.m. 30 sept.

velika slavnost v Collinwoodu povodom

blagoslovljenja in razvitja naše nove zastave

Natančen spored te slavnosti sledi pravočasno.

ODBOR.

jenice iz 16 različnih studencev in jo razpoložljajo na vse kraje. Še ko so Indijanci tukaj prebivali, so pripovedovali, da izvira pod velikim Belim hribom iz borna zadržilna voda. En studenec nazivajo Ute Chief, Iste ga je izadelil neki Šved, ter ga je prodal za \$6,000. Danes po menda ni denarja, ki bi zamogel ta mineralni studenec odkupiti; voda ima zelo prijeter okus sodavice.

Gora Pikes Peak je visoka 14,109 čevljev. Mesto Colorado Springs se dviga 6,035 čevljev nad morsk gladino, Vrt bogov (Garden of the Gods) pa 6,415 čevljev. Kaj vse se v tem kraju vidi, je težko opisati. Vsakdo, kdor potuje po zapadu, naj bi pridel pogledat to čudo narave v Garden of the Gods. Vse to je ustvarila mogočna roka božjega Stvarnika. Vidi se veliko skalo, ki predstavlja Indijanca, Indijanko, leva, kamelo, medveda, mita, in Jeffa, gobo, katedralo itd., pri kraju je pa zgrajeno zanimivo Indian poslopje, kakoršna so rabili Pueblo Indijanci v Novi Mehiki.

Letos obiskujejo turisti kaj radi tudi goro sv. Križa (Mount Holy Cross), 13,978 čevljev visoko, ki kaže proti vrhu nad vse zanimivo znamenje belega križa v dolžini 1,200 čevljev, katerega tvori v tej obliki večni sneg. Dne 15. julija se je vršilo veliko romanje raznih krščanskih verskih sekt k vznožju tega križa, kjer so se vršile razne pobožnosti in pridige.

Ta mesec so otvorili novo cesto, katero so gradili enajst let. Cesta vodi iz Colorado Springs v Denver, ter je gradba veljala \$3,270,000. Cesta je tako izpeljana, da ni treba hoditi čez železniški tir; popred se je vsled tega dosti nesreč pripetilo. Tudi proti mestu Pueblo bodo zgradili široko tlakovano cesto. To bo veljalo poldrugi milijon dolarjev. Potem bomo sli lahko večkrat na obisk k našim rojakom v našo zapadno slovensko metropolo, Pueblo.

S pozdravom
Louis Marolt,
1435 N. Weber St., član društva sv. Jožefa, št. 7 K. S. K. J.

Dva važna jubileja slovenske naselbine v La Salle, Ill.

Prijazna slovenska naselbina v La Salle, Ill., praznuje letos dve važni obletnici, ki zaslužita, da prideta na najodličnejše mesto v kroniko zgodovine ameriških Slovencev.

Slovenska naselbina v La Salle, Ill., je ena izmed prvih naselbin v krogu naših pionirskih naselbin v Ameriki. Kedarj ravno so dospeli semkaj prvi Slovenci, je težko dognati. Vendar, kolikor znano, je došel semkaj prvi Slovenec okrog leta 1880, če še ne prej. To je bil rojak Pirc.

Pozneje so začeli prihajati bolj številno. Leta 1890 do leta 1894 je bilo tu že več naših pojakov. Pozneje jih je prišlo še več. Ustanovila so se slovenska društva. Eno izmed najstarejših slovenskih društev v tej naselbini je društvo sv. Družine, št. 5 K. S. K. Jednote. Prvi društveniki tega uglednega društva so bili: Peter Perušek, John Oberstar, John Zorčič, Joe Bergač, J. Klemenčič, Frank Mišjak, M. Kostello, M. Komp, John Culjan in še drugi. Pozneje so se ustanovila še druga društva kot društvo sv. Barbare, št. 3 J. S. K. Jednote, društvo sv. Barbare, št. 7, spadajoče v Forest City, Pa. in pozneje še druga društva.

Naselbina je rasla. Okrog leta 1900 je bilo že precej naših ljudi tukaj. Slovenci smo pa domalega vsi vsaj vzgojeni katoličani in kot taki prišli iz stare domovine. V teh prvih letih so Slovenci hodili k mašam v nemško cerkev sv. Jožefa. K maši so že šli, težje pa je bilo za nje na primer opravljene svete spovedi, ker jezika mnogi niso znali na nemškega,

še manj pa angleškega. Duhovnik se je posluževal v tem oziru tozadevne tolmačne knjige, a vendar to je le za silo, tako pa ni, kakor če človek razume jezik popolnoma. Zato je samo ob sebi umevno, da je ljudstvo jelo pogrešati slovenskega duhovnika. Za velkonoč in včasih drugokrat jih je poselil slovenski župnik č. g. Šušteršič iz Jolieta, a to je bilo le včasih. Ko so v takih slučajih zaslišali božjo besedo v lepem domačem slovenskem jeziku, so se njih očesa rosila in bili so ginjeni v dno srca. Zato so jeli rekati, slovenskega duhovnika nam manjka in č. g. Šušteršič jih tudi ni zabil k temu navajati.

Tako je dobila ideja, da bi dobili lastnega duhovnika in da bi ustanovili lastno slovensko župnijo svojo podlago. Najprej je prišla ta lepa misel v javnost pri društvu sv. Družine, št. 5 K. S. K. Jednote. Vrli mož je kot Perušek, Oberstar, Zorčič in Klemenčič, in drugi, so prinesli idejo najprej in začelo se je razmotrivati. Ideja se je jela rapidno širiti in moške, ki so se za njo zavzeli, so jo jeli uredničevati in uveljavljati. Stopili so v stik s tedanjim č. g. župnikom Šušteršičem v Jolietu, in ta jih je navduševal. Prišel je prkarat v naselbino, se povetovat z možmi, jim dajal nasvete itd. Jeli so ogledavati prostore, kje bi se naj cerkev postavila. Medtem pa so pridno zbirali prispevke, prirejali veselice v ta namen itd.

Prvotno so mislili, da naj bi se cerkev postavila na tretji in Crossat cesti, kjer pa niso dobili ugodnih pogojev. Ogledavali so tudi prostor na Union in drugi cesti. Tudi tam niso dobili, kar bi radi. Končno so si izbrali prostor na šesti cesti, kupili zemljišče in s tem je bila faktično začeta slovenska župnija sv. Roka. To se je vršilo leta 1902 in 1903.

Zdaj pa je bilo treba dobiti slovenskega duhovnika. Zopet je pomagal vrli pokojni jolietški župnik. Priglasil se je, da bi vzel v oskrbo lasalske rojake č. g. A. P. Podgoršek in to seveda na povabilo č. g. Šušteršiča iz Jolieta in pa tedanjega peccarijskega prevzvišenega g. škofa Spaldinga. V La Salle je došel č. g. Podgoršek meseca novembra, 1902. Zdaj se je začelo novo življenje za lasalske rojake. Dotedaj so bili kakor piščeta brez kocke, zdaj so imeli lastnega duhovnika, ki se je med njimi lotil dela z svojo ognjevitvo navdušenostjo.

Prihodnje leto do 13. septembra je lasalskim rojakom že sezidal cerkev za svoto \$14,000. Zgoraj je bila cerkev, spodaj pa žola. Kako leto pozneje je prikupil še loto zemljišče na vogalu šeste in Crossat ceste, kjer sedaj stoji nova cerkev, sezidal je tudi novo župnišče za \$3,400. Vse to kaže, kako je mladi gospod mislil na bodočnost te naselbine.

S tem, kar smo ravnokar opisali, je pa jelo rasti čisto novo življenje v naselbini. Ustanovljati so se jela še druga društva, pevska, godbena, itd. Okrog leta 1907 je došel v La Salle, č. g. Alojzij Kastigar, ki je nadomestil č. g. Podgorškega. Tudi ta č. g. je mnogo storil za to slovensko naselbino.

Leta 1914 pa je prišel za č. g. Kastigarjem, č. g. Frančišek Šaloven, ki še sedaj vzorno župnikuje pri sv. Roku, ali na takozvanem slovenskem hribu v La Salle.

Č. g. župnik Šaloven je znan kot navdušen rodoljub. Kot tak je posvetil, kot skrbni oče v naselbini vse svoje moči napredku naselbine. Po njegovem prihodu je zacvetela na novo in z veliko močjo duhovno in socialno življenje v naselbini. Bili so momenti, ko je bilo treba pokazati v naselbini tudi požrtvovalnost in z njo dvigniti pomen slovenske župnije višje v naselbini. Stari prostori, to je, stara cerkev je postajala premajhna. Ne radi cerkve

same, marveč radi cerkvenih prostorov kot dvorane itd. Zato so jeli misliti, da je treba postaviti novo večjo cerkev, ki naj dela čast in naj stoji kot večni spomenik na tamošnjem prijaznem hribu in priča še posebejim rodovom, da si je postavil svojo hišo božjo, delavni in ubogi, a po srcu veren slovenski narod. Staro cerkev pa naj se preuredi v prostorno dvorano, ki naj služi za zborovanje slovenskim društvom, slovenski dramatik in drugim prireditvam v naselbini.

Ta ideja se je kmalu uresničila. Leta 1916 in 1917 je nastopil č. g. župnik energično na delo. Stopila so na delo društva, moške in zbiralo se je zbirke za novo cerkev. Leta 1917 se je že začelo. Dne 5. julija, 1917 je zapela prva lopata na zemljišču, kjer stoji sedanja nova cerkev. Dne 15. avgusta, 1917 je sedanji peccarijski prevzvišeni gospod škof Dunne blagoslovil vogelni kamen. Tisti dan se je vršila velika slavnost, pri kateri so sodelovala vsa slovenska društva in ves slovenski živeli v naselbini. Leta pozneje, 1. septembra, 1918 pa se je vršilo slovensko blagoslovljenje nove cerkve. Tedaj pa je bil menda najslavnostnejši dan v zgodovini te naselbine. Ne samo domača društva in domače ljudstvo, marveč prišlo je vse iz vseh okolič. Dve ali tri poulične kare polne ljudi je prišlo iz Jolieta na ta dan in veliko iz drugih naselbin. Bil je to dan, kakoršnega res še ni bilo v naselbini. Slavnostni govornik v cerkvi je bil za ta dan č. g. Kazimir Zakrajšek, tedanji urednik "Ave Maria."

Tako vidite je letos važna obletnica dveh važnih dogodkov v lasalski naselbini. Prva je obletnica ustanovitve župnije in sicer petindvajsetletnica. Druga pa je, desetletnica blagoslovlitve nove cerkve, ki je ena izmed najlepših katoliških cerkva v mestu.

Zato vidite bi bilo greh, da ne bi zabeležili teh dveh važnih obletnic v analo zgodovine ameriških Slovencev. Pred vsem gre za ta častni razvoj lasalske župnije in naselbine čast in priznanje iskrenemu slovenskemu rodoljubu, tamošnjemu č. g. župniku Frančišku Šaloven, ki je toliko deloval in tudi toliko dosegel. Potem pa tudi dobremu slovenskemu ljudstvu v lasalski naselbini, ki je toliko žrtvovalo za svojo župnijo in naselbino. Čast taki vrli naselbini!

Slovenska naselbina ima zdaj krasno, najlepšo cerkev v mestu. Ima lepo šolo in dvorano, župnišče. Ako bi se računala sedanja vrednost zemljišča in pa kar bi danes stalo, je to vredno okrog \$150,000.

("A. S.")

MOJE PRVO ROMANJE K MARIJI POMAGAJ NA AMERIŠKIH BREZJAH

Večkrat že se mi je želja obudila, da bi šla na božjo pot k Mariji Pomagaj na naše ameriške Brezje v Lemont, Ill. In hvala Bogu, to sem letos dne 19. avgusta dosegla. Z menoj sta se napatili tudi moji dve prijateljici Mrs. Udovic in Mrs. Rose Straus. Za to sem Bogu in Materi Božji iz srca hvaležna, ker to je v resnici spoštovanja vredna božja pot; jaz jo vsled tega toplo priporočam vsem Slovencev širom Amerike. Ah, kako je bilo lepo! Zjutraj nas je prijazno zlato solnce s svojimi žarkii pozdravljalo, potem so se pa začeli romarji zbirati od vseh krajev. Eni smo že zvečer priromali. Sv. maše so bile ob 7. zjutraj in ob 10.

Ne morem popisati veselja in občutkov, ko so nas začeli zvonovi vabiti ob deseti uri k sv. maši in pa onih lepih petih litanij, da je odmevalo tja preko hriba. Pri tem se ni treslo samo naše srce, ampak se je moral tresti tudi celi hrib, kakor je rekel naš priljubljeni misijonar Father Odilo. Da, marsikatera solza je porosila pri tem lepem prizoru.

Srčna hvala Father Odilu za lepi sprejem in vsem drugim v Lemontu, za najboljšo postrežbo.

Ob dveh popoldne so bile zopet pete litanije Matera Božje v cerkvi in blagoslov z Najsvetejšim.

Po večernicah smo gledali naokrog, da bi kakega znanca našli. In tako sem našla na prijazno in spoštovano družino Matt Gaspariča iz Jolieta. Z Mrs. Gasparich smo bile znane že v dekliskih letih v stari domovini. Toda, kolika sprememba, ko smo si po preteku 27 let zopet segle roke na ameriških Brezjah!

Zatem smo se podali v bližnji Joliet, ali naš znani slovenski Rim. Tega mesta si nismo mogle docela ogledati, ker ni bilo dosti časa na razpolago. Bile smo pač drugi dan tudi v krasni slovenski cerkvi sv. Jožefa, kjer smo šle k sv. obhajilu. Da, čast Jolietčanom, ker imate tako lepo hišo božjo, farno šolo in dvorano! Pa tudi slovenska naselbina se nam je zelo dopadla. Zatem smo se napatile proti domu, v naše ljubljeno milwauško mesto na naš dom.

Srčna hvala Mr. in Mrs. Gasparič ter družini za vso naklonjenost in postrežbo. Od tukaj ji pošiljam iskrene pozdrave, kakor tudi vsem drugim znanecem širom Amerike in članstvu K. S. K. Jednote.

Ana Klobučar,
podpredsednica društva sv. Anest. 173, K. S. K. Jednote.

ZAHVALA

V imenu glavnega izvrševalnega odbora Ameriške Jugoslovanske Zveze v Minnesoti se na tem mestu prav iskreno zahvaljujem našim dobrim rojakom v mestu Chisholm-u, Minnesoti, za njih prijaznost in gostoljubnost, ki so jo nam izkazali v nedeljo dne 26. avgusta ob času četrte konvencije A. J. Z. Njih gostoljubnost in prijaznost nam ostane trajno v spominu vse dni našega življenja.

NOVE SLOVENSKE
COLUMBIA plošče

Zopet smo dobili dve novi plošči, za katere je pelo pevsko društvo Jadran v New Yorku. Pismi so gotovo vsakomur znane in jih torej priporočamo.

10 INCH 75c

25087 F Tiha luna.—pevski zbor Jadran.
Rojakom — pevski zbor Jadran.

25088 F Pozdrav — pevski zbor Jadran.
Taktir v starih časih — pevski zbor Jadran.

Nadalje vsakemu priporočam plošče, za katere ste peli Mary Udovich in Josephine Lausche. Ne pozabite naročiti plošče od našega najboljšega pevca Antona Subelj.

25085 F Cingel congel.—Mary Udovich in J. Lausche, duet.
So ptičice zbrane.—Mary Udovich in J. Lausche, duet.

25083 F Sladki spomini.—Mary Udovich in J. Lausche, duet.
Caz Savco v vas hodis.—Mary Udovich in J. Lausche, duet.

25079 F Domače pesmi.—Mary Udovich in J. Lausche, duet.
Danici.—Mary Udovich in J. Lausche, duet.

25076 F Ljubca moja.—M. Udovich in J. Lausche, duet.
En let in pol.—M. Udovich in J. Lausche, duet.

25086 F Se kikelco prodala bom.—Anton Subelj, bariton.
Gor čez jezero.—Anton Subelj, bariton.

25082 F Bod' moja, bod' moja.—Anton Subelj, bariton.
Nebeška ženitev.—Anton Subelj, bariton.

25078 F Dunaj ostane Dunaj.—Hojer Trio, harmonika, banjo in kitara.
Neverna Ančka.—Hojer Trio, harmonika, banjo in kitara.

25074 F Sokolska koranica.—Hojer Trio, harmonika, banjo in kitara.
Kje je moja ljubica.—Hojer Trio, harmonika, banjo in kitara.

25072 F Stajerska.—Hojer Trio, harmonika, banjo in kitara.
Polka pod mizo.—Hojer Trio, harmonika, banjo in kitara.

25081 F Nemski valček.—Strukel Trio.
Cerkniška polka.—Strukel Trio.

25080 F Oberštajerski.—Strukel Trio.
Slovenski poskočni šotih.—Strukel Trio.

5156 F Veseli godci na vasi.—Citre Trio.
Godci igraje še.—Citre Trio.

12 INCH \$1.25

68006 F Spomini na vojaštvo, 1. in 2. del komično. Dr. Jadran.

68005 F Kmečka svatba, smešno, 1. in 2. del. Društvo Jadran.

55117 F Hail Bremen.—Vojaška godba, prav glasno.
Bremen Flieger.—Vojaška godba, prav glasno.

200 glasnih igel zastoj, vsi naroči 4 plošče ali več. V zalogi imamo seveda tudi vse druge plošče v vseh jezikih.
Se priporočam!

Anton Mervar,
IZDELOVATELJ HARMONIK IN MUZIKALIČNA TRGOVINA
6921 St. Clair Ave.
CLEVELAND, O.

Posebno moram izrekati iskreno zahvalo članom pripravljalnega odbora za njih trudopolno in požrtvovalno delo, ki so ga imeli pri ureditvi vsega potrebnega za konvencijo in za banket. Pripraviti vse potrebne stvari za tako izvršten banket, katerega se je vdeležilo približno pet sto oseb, ni bilo brez žrtvovanja. Tako veliko delo in tako požrtvovanje zamorejo storiti le ljudje, katerim je njih narod pri srcu.

V prvi vrsti lepa hvala za krasne besede glavnim govornikom zvečer na banketu, katerega se je udeležilo približno 500 oseb. Govornika sta bila Hon. Judge Hughes, okrožni sodnik in Hon. Henrik Shipstead, zvezni senator države Minnesota.

Lepa hvala tudi pevskega društvu "Lira" v Chisholmu in ostalemu osebju za njih milodonec slovenske pesmi pri banketu, katere so nam budile žive spomine na našo rojstno grudo. Človeku bi res lahko potekla solza veselja iz oči, ko je slišal tukaj v Ameriki rojeno in vzgajeno mladino prepevati naše mile slovenske pesmi!

Pri zaključku moram odkritosrčno na tem mestu izjaviti, da bil sem že na mnogih ameriških banketih, in da boljšega programa in lepšega reda še nikoli pri nabemem drugem banketu nisem videl. Za tak lep red pri banketu gre pa tudi kredit našemu vrlemu in mlademu odvetniku Mr. Arkotu iz Chisholma, ki je bil predsednik (toastmaster) pri banketu.

Torej še enkrat lepa hvala vsem rojakom v Chisholmu, za njih požrtvovalno delo, ki so ga imeli pri pripravljanju konvencije in banketa, ter upam, da se zopet zdravi in veseli snidemo na peti letni konvenciji A. J. Z., ki se bo vršila v Evelethu, četrto nedeljo v mesecu avgustu leta 1929.

Vam udani
John Movern, tajnik A. J. Z.

Eveleth, Minn. — V nedeljo 26. avgusta 1928 se je vršila četrta redna konvencija Ameriško Jugoslovanske Zveze v Minnesoti, in sicer v prijaznem me-

stu Chisholm, Minn. Konvencija se je pričela ob 1:30 popoldne z veliko parado po mestu. O polu dveh smo se zbrali v Chisholm Auditorium, kjer smo zborovali do polu sedme ure popoldne.

Uradnikom za prihodnje leto so bili izvoljeni sledeči: George J. Brince, Eveleth, predsednik; Anton Lopp, Gilbert, prvi podpredsednik; Peter Krhin, Chisholm, drugi podpredsednik; Vincent Mikulič, Aurora, tretji podpredsednik; John Movern, tajnik; Louis Govže, Eveleth, zapisnikar; Martin Sever, Chisholm, blagajnik. Nadzorniki so: Matt Kajfesh, Buhl; Rade Poznanovic, Anton Erchul, Gilbert; John Zalar, Biwabik; John Francelj, Gilbert. Prihodnja konvencija se bo vršila četrto nedeljo v avgustu 1928 v Evelethu, Minn.

Zvečer po konvenciji je bil banket, katerega se je udeležilo petsto oseb. Program za banket je bil izvršten, z raznimi točkami, kot s petjem, godbo, govori itd. Med raznimi govorniki, ki so govorili na banketu, so bili: zvezni senator Henrick Shipstead, okrožni sodnik Martin Hughes in drugi, katerih imen si nisem zapomnil. Prireditve se je udeležilo veliko število našega naroda in smo zopet imeli enkrat priliko pokazati se v javnosti. Konvencija A. J. Zveze so nekake manifestacije našega naroda tu v Minnesoti. Enkrat na leto se nekake zberemo in pokažemo Američanom, da smo še živi.

Kakor sem že zgoraj zapisal, se bo vršila peta redna konvencija A. J. Z. prihodnje leto v Evelethu, in vsem že zdaj kličem: na svidenje v našem prijaznem mestu! Pozdrav vsem rojakom!
Louis Govže.

NOVI NASLOV GENERALNEGA KONZULATA V CHICAGO, ILL.

Generalni konzulat kraljevine Srba, Hrvata in Slovenca v Chicagu, Ill., naznanja, da se 1. oktobra t. l. preseli iz sedanjega naslova na sledeči naslov: Consulate General of the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes, 840 N. Michigan Av., Room 410 Chicago, Ill.

POSESTVO Z GOSTILNO

se proda ali da v najem. Isto se nahaja na jako lepem prostoru v Clevelandu, Ohio, blizu velikih tovarn in železnice, ter blizu slovenske cerkve in šole. Prostor se nahaja na vogalu zelo prometne glavne ceste. Lota s pocelopjem je 160 čevljev dolga in 78 čevljev široka. To je že stara, znana in dobrodoča slovenska gostilna, ki obstoji iz 19 sob za prenočišče, restavranca, dveh obednih sob, velike kuhinje, biljardnice, sobe za prodajo pijače (Bar Room), brivnice in treh garaž. Proda se zaradi slabega zdravja, ali pa da v najem. Lepa prilika za podjetnega človeka! Natančna pojasnila daje lastnik:
A. S.

694 E. 152nd St., Cleveland, O.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Neizprosna in kruta smrt nam je ugrabila iz naše sredine našo ljubljeno in predrago hčerko, cziroma testro

Mary Rose Verhovc

katero je Vsemogočni, po dveletni mučni bolezni, odpoklical k sebi v četrtek 23. avgusta ob 6:20 zvečer v najlepšem cvetju življenja ko je bila stara komaj 21 let. Ob priliki njene smrti nam je došlo toliko izrazov sočutja in sožalja, da si štejemo v dolžnost, da se zahvalimo vsem onim, ki so pripomogli nam lajšati bridke ure. Posebno se zahvaljujemo Rev. Milan Slaje-tu in Rev. Venceslav Kozaku za cerkvene obrede in za dušno tolažilo ob času njene dolgoletne bolezni. Zahvalimo se dekletom Miss Alice, Julija in Kristina Struna ter Miss Rose Zupanick, ki so jo pogostoma obiskovale v njeni bolezni ter čule cele noči, ko je ležala na mrtvaškem odru. Ravno tako lepa hvala Mr. Charles Krall, predsedniku, in Mr. George Fanchur, tajniku društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ, ki sta se toliko potrudila, da se je vršil dostojen pogreb. Zahvaljujemo se Mr. M. E. Rakar-ju za krasne žalostinke. Nadalje iskrena zahvala Mr. Jos. Somraku, blagajniku Športnega kluba, ki je organiziral vse sportnike, da so ji izkazali zadnjo čast kot bivši njih tajnici.

Posebno zahvalo smo dolžni vsem, ki so tako lepo okrasili mrtvaški oder z venci in cveticami. Društvo sv. Jožefa št. 169 K. S. K. J. Joseph's Sports, družini Jack Verhotz, Mr. in Mrs. Frank Verhotz Jr., Mr. in Mrs. Jos. Verhotz, družini Jos. Zupanick, Mr. Anton Verhovc in družina, družina Struna, Mr. in Mrs. Frank Jurčić, družina Jack Hribar, družina John Meseč, druž. Anton Slapnik, družina P. in A. Malovašič, Mr. in Mrs. A. Kovach, J. Pajack, sestre Delamano, Mr. in Mrs. J. Somrak, Mr. Louis in Angela Pajack, Miss Jean Marančič, Miss Marie Rayer, Miss Anna Rayer, Miss Sophia in Frances Willand, Mr. Fr. Dremel, Miss Marie Wolfe in sestra, Miss Theresa Dolnar in Miss Anna Marančič, Miss Frances in Louise Krouse, Mr. Jack Hovey, Miss Viola Errath, Miss Mary Gombach, Mr. Jos. Jakov, Mr. Anton Markovich, Mr. Hecht (Boston Chain Store), City Ice Employees Station No. 21, Employees Perfection Stove Co., the A. and B. Box Co. and Employees. Presentno nas je in obenem nam služi v globoko tolažilo veliko število onih, ki so darovali za sv. maše v blagor pokojnici. Za sv. maše so darovali sledeči: Mr. in Mrs. Yakos, Mr. in Mrs. Anton Race, Mr. in Mrs. L. Ižanec, Mr. in Mrs. Anžlovar, Mr. in Mrs. Mausear, Mr. in Mrs. F. Christy, Mr. in Mrs. John Verhotz, Mr. Jos. Verhotz, Mrs. Jos. Zupančič, ki je tudi velikokrat obiskala med boleznijo, Mr. Frank Gilha, Mr. Anton Korošec, Mr. Mihael Smrtnik, Mr. Stanley Zupan, Mrs. Marie J. Klemenčič, Mrs. Slater, Miss Angela in Margaret Kelly, Miss Marie Krebs, Mr. Jos. Widmar, Mr. Frank Oberstar, Mr. Evzebij Obolnar, Richman Bros. in družina Marenko. Zahvaljujemo se pogrebniku Antonu Grdina za vzorno ureditev žalnega sprevoda in vsem onim, ki so dali svoje avtomobile brezplačno na razpolago. Ponovno se vsem zahvaljujemo s prošnjo, da ako smo pomotoma koga izpustili, nam nam oprosti. Pokojnico pa priporočamo v molitve in blag spomin.

LOUISE VERHOTZ, mati, FRANK VERHOTZ, oče,
AGNES, sestra, JOSEPH, FRANK, FELIX in HENRY, bratje.

Cleveland-Collinwood, Ohio, 4. sept. 1928.

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izbija vsi miri

Lestina Krasno-Slovenske Katoliške Jednote v Edrušnih državah ameriških.
Uredništvo in upravljalstvo: CLEVELAND, OHIO
Tisk: Randolph 1912

OFFICIAL ORGAN of the GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION of the UNITED STATES OF AMERICA
Maintained by and in the interest of the Order. Issued every Tuesday

OFFICE: 6117 St. Clair Ave. CLEVELAND, OHIO
Telephone: Randolph 3912

FRATERNALIZEM

Najbolj težavno in resno vprašanje znanstvenikov in državnikov celega sveta je — vprašanje splošnega miru in želja, da bi vsi narodi živeli v medsebojni slogi, ne pa v sovraštvu.

Da, tudi v našem modernem dvajsetem stoletju je moralo ljudstvo prestati velike grozote vojn, osobito v zadnji.

Baš te dni je v Parizu podpisalo več držav važen protivoini pakt, ki bo menda enkrat za vselej odstranil medsebojno sovraštvu med narodi ter uvedel prijateljstvo in slogo. Morda se bodo šele sedaj uresničile besede preroka Izaija: "In bodo prečkali svoje meče v lemeže, in svoje sulice v srpe. Ne bo narod vzdignil meča zoper narod, in se ne bodo več urili za vojsko."

Ze od časa angleškega kralja Edwarda III., ko so nastala prijateljska društva in "guildi," se je gojilo idejo o splošnem miru in bratstvu za dobrobit vsega človeštva. To plemenito delo so sčasoma prevzele bratske organizacije, katere moramo prištevati, oziroma smatrati za največje dobrotnike v javnem in tudi v privatnem življenju. Podporno društvo pomaga posamezniku in njegovi družini v slučaju bolezni, nesreče, smrti ali nepravilne. Če je domovina v nevarnosti, jo gredo braniti člani društva. V slučaju kake katastrofe, lakote, povodnji, ognja, epidemije, potresa itd., priskočijo prizadetim podpora društva z veseljem na pomoč, kajti geslo teh društev je pomagati svoemu bližnjemu v slučaju potrebe.

Fraternalizem pospešuje tudi domoljubje ali patrijotizem, krepi naš duh in blaži dušo. Ščiti slabotne in brani preganjane. Fraternalizem preganja ignoranco in pospešuje vedo. Je prijatelj enakopravnosti ter pravičnosti. Vabi nas k podvzetnosti in zaupljivosti. Obsoja slabost in hvali krepost. Tolazi žalostne. Pomaga nesrečnim. Vse te lepe čednosti so zapisane na banderju fraternalizma, kar je zapisano tudi v svetovni zgodovini.

V društvenih dvoranah se kaže cena in plemenitost moža po njegovi zmožnosti, pravicoljubnosti in inteligenci. Na društvenih sejah vlada popolna svoboda v izražanju misli in govoru, kajti prvi sedeži društvene dvorane niso rezervirani samo za bogatine, ampak za vse enakopravno. Pri društvu imajo vsi člani enake koisti, da živajo sadove bratstva (fraternalizma). Večna slava onim velikim možem, ki so uresničili idejo fraternalizma! Bratske organizacije so torej največji činitelj civilizacije in največji sovražnik oborožene armade in mornarice v akciji.

Ako vse to dobro premislimo in presodimo, bomo kmalu spoznali neprecenljivo vrednost fraternalizma, koliko dobrega je že za druge storil, tako tudi za nas. Vsed tega se bomo našega podpornega društva ali organizacije še bolj tesno oklenili in naše sobrate ter sestře še bolj cenili, kajti vsi fraternalisti (Jednotarji) delujemo za blagor bližnjega in v korist človeške družbe.

Naša K. S. K. Jednota deluje že celih 35 let po načelih fraternalizma. Vsak naš član ali članica naj bo ponosen, da spada k oni organizaciji, ki je pričela orati ledino na bratskem polju med ameriški Slovenci. Ta ponos naj pa tudi dejansko pokaže s tem, da deluje za njen napredek!

ZDRAVA PAMET IN ZGODOVINA

Pueblo, Colo. — Res je treba, da posebno v sedanjih časih rabimo pero. Blizje pridemo nekaterim ljudem. Nekateri ljudje celo toliko bero, da nimajo časa niti pametno premisliti.

Povsod se rabijo stari predsodki (prejudices) in pravilice, da preslepijo. Vjeli so tukaj par rojakov, ki se sedaj za nesrečno stokrat bolj trudijo, kakor so se prej za pravo resnico. Stvarca ima lično ime: mednarodno branje sv. pisma. Ni jim treba izučeni duhovnikov, ne dragih cerkva, niti farnih šol; vsak razume sv. pismo, pridejo zlati časi (millenium), ko bo vsak imel vsega v obilnosti. Reče se lahko, da brihtno zastopis (drugi so bedasti), obljubiš lažje milijon dolarjev, nego daš en dolar. Pohvališ ga, da je brihten, obljubiš mu prijetnosti — to je vsa hrana, ki se mu prilaga.

Predsodki in povestice so podlaga njihovega modrovanja. Da pridobivamo za pravo vero, se rabi — zdrava pamet, zgodovina in prijaznost. Zdravo pamet imenujemo radi "filozofijo" — modroslovje, ker splošno iščemo visokih imen, opletamo le preradi s ptujkami, kar pa je dostikrat le gola ošabnost, oholost. Še otrokom neradi dajejo imena svetnikov, raje ime

kakega svetnega možakarja ali iz prirode, da potem bolj imenitno joče in javka. Človek bi bil rad velik, imenitnejši nego so drugi. Ime pa mora imeti vsaka stvar, vsaka veda. Filozofija, zdrava pamet, vseeno. Zdravo mislimo: vsako sliko je nekdo naslikal, sama se ni. Tedaj, kar vidimo okoli sebe ali nad seboj, je nekdo naredil; lepota dela kaže umnost delavca. Zgodovina tudi pomaga, da se prepričamo, je tudi močna podlaga vsake resnice. "Seveda jemljejo dostikrat plitve pravilice, kratkočasne povestice za — zgodovino. Kar se godi in kar se je zgodilo, ni vse pozabljeno in izbrisano iz človeške vednosti. Previdno je treba preiskavati, skrbno je treba priemerjati, kar se poroča iz raznih krajev, od različnih narodov in merodajnih pisateljev, pa se pride do zgodovinske podlage. Zdrava pamet in resnična zgodovina mora biti trdna podlaga našega verovanja, da prinese milo prepričanje našemu razumu. Res je, naše srce ima veliko, še preveč opraviti pri našem spoznanju. Ameriški filozof, modroslovec, imeniten konvertit pred 60 leti, Orestes Brownson, označuje človeško srce. Pravi: "Očitaj drugovercu njegovo nevednost, razzlagi ga, potem tu ne moreš dokazati, da je pet in

šest enajst. Predsodek zatemni razum, pianost zatemni razum, vsaka strast zatemni razum. Zaradi tega vodi našo sv. cerkev tudi veda — psihologija, dušeslovje, da mora vpoštevati prijaznost, spoštovanje nasprotnika, če hočemo kaj doseči. Zdrava pamet in najjasnejša zgodovina ni zadosti. Ako ravnamo drugače, slepo posnemamo nadute svetne vedeže, tedaj omotno pričakujemo srečnega uspeha."

Ce bi bili ti rojaki bolj podkovani v zgodovini, bi se lahko prepričali, da katoliška cerkev najbolj ceni biblijo, sv. pismo. Sv. Ciril in Metod sta ravnala, kakor sta najda. Poslovenila sta sv. pismo, da bi ga Slovenci čitali v svojem jeziku.

Zdravo pamet, zanesljivo zgodovino in pa prijaznost naj bi vsak rabil, da si pridobimo nasprotnike. Saj tega ne smemo pripustiti samo duhovnikom, lajki imajo dosti priložnosti. Poučuj se v sveti veri, poučuj, kadar ti Bog daje priložnost, saj ti mora biti pri srcu blagor svojega brata. Srečno živeti, vedno veselo živeti je vendar največji blagor.

P. Ciril Zupan, O. S. B.

Papeži in časopisi.

Leon XIII. je pisal v neki svoji okrožnici vernikom: "Na loga katoliškega časopisja je, da odkriva zločeste nakane sovražnikov Cerkev in da podpira prizadevanje pastirjev božje črede. Odtod pa tudi dolžnost za katoličane, da podpirajo katoliško časopisje; vsako vdeležbo na slabem časopisju naj popolnoma odpovedo, dobro časopisje pa naj vsakdo, kolikor mu je največ mogoče v njegovih razmerah, pospešuje in razširja."

Pij X. je pisal dne 18. decembra, 1910 braziljskim škofom: "Na mestu je, da dodamo še neki opomin, ki je zelo važen, da vzbudimo gorečnost duhovni-pa tudi pomemben za blagor ljudstev. Saj vam je le predobro znano, kolikega pomena, bodisi v dobrem ali slabem smislu besede, so časniki in sploh časopisje, ki se vsled svoje nizke cene širi vsepovsod in tako trosi na vse strani nazore, s katerimi je napolnjeno. Sami opazujete, kako zelo zlorabijo brezbožni ljudje časopisje. Zato vas prosimo, da uporabite vso svojo apostolsko gorečnost v prilog dobremu časopisju in tako vodite čredo na dobre pašnike. Ni dvoma, da imate v svoji sredi mnogo katoličanov, ki se odklikujejo tako v čednosti kakor tudi vednosti. Letem naročajte, naj pišejo po Vaših navodilih z vso modrostjo, ljubeznijo in spoštovanjem do merodajnih oblasti, kakor se spodobi njim, ki se bojujejo za svete pravice, resnice in pravičnosti.

"Ni pa dosti, da pridejo dobri časopisi le v roke dobrih katoličanov, marveč potrudimo se, da pridejo v roke vseh ljudi, zlasti pa še v roke onih, o katerih nam posebej velja krščanska ljubezen, da jih iztrgamo iz krepiljen brezverskega časopisja. Le tako bomo dosegli, da bo časopisje, to moderno orožje, postalo sredstvo v razširjanju božjega kraljestva in njegove pravice.

"To je tista zadeva, na katero smo vas hoteli posebej opozoriti. Vaši gorečnosti pa naj se pridruži tudi gorečnost odličnih lajkov, ki se zanimajo za blagor ljudstva. Na ta način boste oživili krščansko čednost med ljudstvom in veselje boste doživeli, kakor ga doživi kmetovalec ob bogati žetvi."

Isti Pij X. je dejal leta 1910 nekemu nemškemu časnikarju: "Oh, časopisje! Še vedno ni pravega pojmovanja med nami, koliko važnosti je ta naprava. Ne verniki in ne duhovniki jo ne vpoštevajo tako kot bi jo morali. Večkrat slišim, kako ta ali oni starejši gospod toži, češ, da je časopisje nepotrebna potrata in da moremo duše zve-

ličiti tudi brez časopisja. O da! V prejšnjih časih je pač šlo brez časnikov; toda vpoštevati moramo, da v prejšnjih časih slabo časopisje ni bilo tako zelo razširjeno kot je sedaj in da torej tudi protujej dobrega časopisja ni bila tako neobhodno potrebna kot v današnjih dneh. Sicer pa ne smemo mialiti preveč na to, kako je bilo nekdanj; pred vsem moramo gledati, česa potrebujemo danes. Danes pa je dejstvo, ki ga ne more nihče vtajiti, da slabo časopisje kvari in zastruplja ljudstvo na debelo. Kaj nam pomaga zidati cerkve, prirejati misjone, ustanavljati šole — vsa vaša prizadevanja, vse vaše naprave bodo zastoj, če ne boste znali obenem vporabljeti napadalnega in obrambnega časopisja."

Podobno je pisal Pij X. leta 1911 predsedniku katoliškega udruženja za Nižjo Avstrijo Maksu Wittinghoff-Schelu:

"Želimo, da izberete na svojem zborovanju, na katerega določite govornike, zlasti take, ki bodo sposobni z vso zgodovnostjo pobijati slabo časopisje in svariti vernike pred slabimi časniki kakor pred zastrupljenimi vodnjaki. Če morete z božjo pomočjo samo to doseči, bo že zaradi tega vaše zborovanje eno najpomembnejših zborovanj."

Sedanji papež Pij XI. je govoril ob otvoritvi etrukiškega muzeja časnikarskim poročevalcem: "Vi ste veselili, a prav zato nosite pred Bogom in ljudmi veliko odgovornost. Blagoslavljam vas v vaši moči in vaši odgovornosti, da svojo moč vedno prav dobro vporablajte in da vaš čut vaše odgovornosti dela vedno zadovoljne."

Jože Pogačar:

Naša narodna zavest.

Kulturno višino vsakega naroda merimo tudi po njegovi narodni zavesti. Narodnost je duhovna vrednota in se mora torej dvigati ali padati z narodovo kulturo vobče. Kakor prebujenje individualne osebnosti porodi samozavest, tako se obuji tudi v narodu, ki je prešel svojo otroško dobo, nujno tudi narodna zavest. In kakor je za posamezno osebnost za zamoza-vest, temelječa kajpada na objektivni resničnosti, predpogoj dušnega udejstvovanja v družbi in občestvu, tako je tudi narodu potrebna samozavest, da more vršiti svoje poslanstvo v organizmu vesoljnega človeštva. Človek brez poznanja in izživljanja svoje svojstvenosti ne pomeni nobene socialne sile in narod brez svoje narodne zavesti, zavedne in utemeljene v svoji individualnosti, je mrtna masa in nepotreben, neraben in škodljiv ud na telesu človeštva.

Najsi bodo mnenja o bistvu slovenske duše različna, nedvomno pa so bistvene lastnosti slovenskega genija: plemenitost resnobna in mehko. Te prvne so pač vplivale, da se je mogla slovenska čud tolikrat v važnih trenutkih narodovega življenja spati v mevo in tragično določevati našo usodo. Rod, ki je moral reševati nalogo narodove samostojnosti, je bil dovolj zaveden, dasi morda ni razmišljal do zadnjih temeljev svojega narodnega prepričanja. Kadar pa navdušenje ne neti narodne zavesti, ga mora domestiti pravo spoznanje, kako globoko sega v vse početje poedinca in celote narodnost, kako vsi rastemo le iz nje in moremo le na njej sloneč skloniti preko svojega naroda; poznanje, ki rodi novo in vztrajno narodno zavest, utemeljeno v objektivnosti in njenih vrednotah.

Koliko premalo je med nami narodne zavesti, priča najbolj kriteč polminulci besedni boj, smo li Slovenci res samobiten narod. Kdor o tem še dvomi, je svojo narodnost že predal in le dokazal svoj lastni grad. Da je premalo narodne zavesti v

nas, moremo že vnaprej z veliko verjetnostjo sklepati iz površnosti vsega današnjega življenja, isvirajoče iz bolnega družabnega ustroja, ki ne dovoljuje, da bi se duhovne vrednote dejansko izživljale v današnjem človeku. Zgolj snov in čutni dražljaji določujejo način mišljenja in delovanja današnjega človeka. Zato je naravno, da z vsemi duhovnimi vrednotami vred peša tudi narodna zavest v preprostem in izobraženem človeku. Dalje svoboda ne zahteva vsak dan borbe za narodnost: zato se narodna zavest ohlaja, ker nam pač ni več prva potreba, vsaj v svobodnim ne. Končno ubija narodno zavest vsak družabni nazor, ki ne pozna ali ne prizna organizma, zlasti socialistični, ki obglavlja ne le posameznika v družbi, ampak tudi narode v človeštvu in zjednačuje in mehanizira. Merilo našega narodnega zanosa je predvsem naše narodno obrambno delo. Da to ne cvete v naših dneh, je znano; znamenje, da živo srebro pri nas nizko stoji! Pa tudi opomin!

In vendar je vprav narodnost in iz nje rastoča narodna zavest temelj našega življenja in zdravja. Roža ne raste v vsaki zemlji, bor ne zeleni v vsaki grudi in naš človek ne more uspevati izven svoje narodnosti. Iz slovenske grude spočeto se more razviti in razbohotiti edino v svoji slovenski svojstvenosti. Kakor posameznik samoniklo sprejema in si prilikuje objektivne, splošne vrednote, tako tudi narod. Kakor se mora posameznik razviti v samostojno osebnost, svobodno in podrejeno duhu in občestvu, tako mora biti tudi narod kolektivna osebnost, samonikla, podrejena svojemu Pravzoru, od katerega je dobila svoje individualno zvanje, in podrejena občestva vesoljnega človeštva, kateremu služi, a le preko naroda, tudi individualna osebnost. Počitalno deluje narodova duša v vsem dejanju in nehanju poedinca narodovega člena, iz nje rasteš, misliš in živiš, dasi posestvuješ nadnarodne, večno-objektivne vrednote, ako hočeš.

Kozmopolitizem, ki spregleda narodnost, je kulturna smrt, ker si spodreže glavno življensko silo, narodno osnovo. Treba je le živeti nekaj let v tujini, ki izpuli človeka iz svojega naroda, pa ti nedostajanje duševnih tal dokaže, kako osnovnega pomena je narodnost. Polna osebnost ni mogoča brez močnega sidra v narodnosti. Domače seme dozori le na domači grudi do polnega vrha.

Zato mora iz spoznanja, kaj pomeni narodnost za posameznika in vso kulturo, nujno in sama po sebi izvirati tudi narodna zavest. Kje pa bomo črpali to zavest druge kakor v naši narodni samobitnosti? Narod mora najprej sebe poznati, šele potem se more sebe zavesti. Zato ni dovolj, da naša narodna svojstvenost v nas podtalno živi, ampak živeti mora zavedno. Šele potem bomo narod-mož in ne naivni otrok, ki težkih časov ne preživi. Poznati moramo predvsem dodo-brna slovensko narodno dušo, poznati vse, kar je naše in samo naše. Narodna zavest se bo okrepila med nami le tedaj, ko bomo razumeli dušo našega prirodnega človeka, kmečkega, obrtnega in delavskega fanta, moža in dekleta, duš slovenskega družinskega življenja, zmisel naše vasi, občine in okraja, zmisel naše zemlje, naših-gora, resnih gorenjskih grap in dolin, deklisko mehkih holmov Dolenjske in Slovenskih goric, resno otožnost štajerske ravnine in bridko preteklost naše Krajine, idejo koroškega Roža in Goriške, z lučjo zalite, teh naših dveh zaprtih rjev. Treba je poznati zmisel naših gozdov, božjih domčkov na hribeh, zmisel naših običajev, rekov in noše, način našega mišljenja in

izražanja, duha našega jezika in svet naše narodne pesmi, lepoto in zmisel našega veselja in praznika, bridki zmisel naše družinske, vaške pa tudi narodne žalosti. In končno tudi našo narodno preteklost do krajevne zgodovine, ki morda najbolj izrazito razgalja našo narodno dušo.

Šele potem bomo vedeli za svojo samobitnost in bomo ljubili razsodno in neugasljivo. To spoznanje vsega našega ni le zanimanje čudakov za svoje, ampak je odkrivanje resničnih vrednot, ki tvorijo obenem temelje kulture. Bolno je le hrepeneti preko meja svojega naroda in sebe ne videti in samoprevara je mladostna vera, da je le tuj narod resnično velik in zanimiv. Kadar bomo do- volj trdno stali na lastni zemlji, ne bo treba umetno zapirati meja tujim kulturnim vplivom. Ako bomo res doma, bo dalo vse, kar pride od drugod, le pobo- dno in se bo utesilo pri nas po naše. Narodu, ki se zaveda svoje samoniklosti, ni mogoče zabresti v kulturno suženjstvo. Vsa ta naša narodna vprašanja se razpletajo sama od sebe, kadar bo naša narodna zavest dovolj močna.

Velikost naroda ne odločuje. Majhen človek je pravtako človek z istimi pravicami, kakor velik; je njegov poklic je morda drugačen. Enako narod kljub maloštevilnosti ostane narod in ima svoje poslanstvo. Z nujnimi in naravnimi posledicami malega števila se je treba sprijazniti, bodisi gospodarskimi ali kulturnimi. Abotno bi bilo zaradi ozkih narodovih mej le tožiti in igrati lisico pod kislim grozdem. Modri razume stvarni stan in dela, kajti narodovo poslanstvo nikdar ne presega njegovih zmožnosti, a te bogo, a te bogodane zmožnosti razviti je njegova dolžnost, izvirajoča iz naravnega zakona.

Treba je stati na straži. Naša narodna zavest stoji pre- nizko. Kaj torej? Beseda, ta oživljavec, natisnjena in izgovorjena, mora znova obujati našo narodno samozavest, beseda, ki izvira iz osebnega poznanja našega genija in iz polnega prepričanja o pomenu naše narodnosti in narodne zavesti. Društva, tisk, šola, posameznik mora vzbujati in negovati narodno zavest v sebi in v svojem krogu. In končno čimbolj se bo krepila med nami vera v duhovni svet, tembolj bo rastla tudi naša narodna zavest.

Pa še eno! Kakor se mladinstvo oprijemlje Duha in duhovnega, stremi za osebnostjo, zdravjem in resničnostjo, tako je nujno tudi narodnost in narodna zavest njegova ljubezen, znova zaslutena in odkrita na potovanju po domači zemlji. Romar živi z ljudmi in iz njih, obenem pa seje vanje. Ko se je mladinstvo obrnilo od materialističnega mišljenja in življenja in se skušalo izviti zme- han danemu socialnemu redu, je oživela vera v duhovno in z vsemi nadstarnimi vrednotami, ki naj oblikujejo materialne stran našega življenja, je nujno na novo oživela narodnost in narodna zavest. Zato je kljub medsebojni sorodnosti živel mladinstvo — ako je bilo pravo — v vsakem narodu samostojno. Še več, vprav dosledno mladinstvo mora vsakega do- sadnje sile vrniti svojemu narodu in ga znova organično vcepiti vanj, ako se mu je kakorkoli odtujil. V tem je vršilo mladinstvo drugod in more vršiti tudi pri nas veliko pozitivno poslanstvo.

Se tega zavedamo? To je prvo. A dovolj še ni. Dejanja je treba, ker tudi pristno mladinstvo bomo in bodo spoznali — po sadovih. ("Križ")

Tožnik: "Vse sprednje zobe mi je izbil." Obtoženec: "Kaj bi tisto! Saj je imel samo dva, ko sva se začela."

NAJLEPŠA KNJIGA

Med velike prijatelje in zveste spremljevalce v človeškem življenju moramo v prvi vrsti prištevati knjige, ki se delijo v različne vrste. Brez tiska, oziroma knjig, bi današnji svet sploh ne mogel živeti in obstojati. Res žal, da ima nesmrtni in veliki Guttenberg, izumitelj tiskarskega stroja, tako malo spomenikov širom sveta; po pravici bi zaslužil v vsakem mestu enega!

Imamo nabožne knjige. Med temi je na prvem mestu sv. Pismo in Evangelij. Dalje se podučne in šolske knjige, poslovne, zgodovinske, zabavne itd. tako, da so vse potrebne stvari za naše življenje v knjigah označene.

So pa še druge vrste knjige ali bukve. V starem kraju prepevajo naši fantje, predno gredu na stalen dopust od vojakov: "Nobene bukvice niso tak' lepe, kakor je ta 'urlavbarski pos'!" Naši dragi rojaki v Jugoslaviji niso nič kaj veseli, ko morajo z davčnimi bukvicami plačevati previsoke "fronke." Kak prijatelj loterije vrže ves jezen sanjsko knjigo v kot, če je samo pri piki zadel terno. Za šolarčke je abecednik najbolj važna knjiga, za tajnike naših podpornih društev velika asesmentna knjiga, za člane pa vplačilna knjiga. Kak grocer ali mesar se zelo jezi, če mu kaka stranka odnese večjo svoto, katero bi mu morala plačati za prejeto blago in vpisano v prejemalno knjižico.

Jaz pa poznam še ene vrste knjigo, ki skoro prekaša vse druge, gori označene. Mislim namreč bančno knjižico. Če je kdo velik prijatelj bančne knjižice, bo vedno pazil, da se nalozna glavnicna večja, tako tudi obresti. S pomočjo te knjižice si človek lahko v slabih časih odpomore in je preskrbljen, da na stara leta ne bo stradal. S to knjižico, je človeku odprt ves svet, kajti baš ta knjižica pomeni dolarje, in z dolarji lahko greste, kamorkoli hočete. Ta knjižica je človeku v tolažbo in pomoč v raznih neprilikah. Da, v resnici je lahko vsak vesel in srečen, kdor je lastnik te najlepše knjižice na svetu!

Komur izmed Clevelandčanov je ta knjiga še neznan, naj se zgleda pri naši North American Banking & Savings Co. v Clevelandu, z malo vlogo jo bo dobil zastoj.

The North American Banking & Savings Co. banka je največji ameriški slovenski denarni zavod. Ima vlog več nekaj čez štiri milijone dolarjev. Ta banka je močna in varna kot gibraltarska trdnjava! Svoji k svojim! Sprijaznite in seznanite se torej z najlepšo knjigo na svetu! Prijatelj knjig.

Z vlakom došli gost, jezen, ker je moral na postaji čakati: "Tako, niste me mogli tukaj najti? Ali me ni vaš gospod natančno opisal, kakšen sem?"

Šofer: "O pač. Toda, ko je pa toliko gospodov, ki imajo plešo in rdeč nos."

Na nekem shodu je neki poslušalec vedno delal medklic "lažnik". Ko je bilo poslanec tega dosti, je prenehal z govorom ter mirno rekel: "Zelo bi me veselilo, ko bi oni gospod, ki me vedno prekinja, hotel povedati tudi svoje ime, ne samo poklic." Imel je nato mir.

Marta: "Torej ti in Berta sta poročena in srečna?"

Ivan: "Da, to se pravi ona je srečna in jaz sem poročen."

Zobozdravnik asistentu: "Veste kaj, ampak to je pa vendar preveč, toliko časa ruvati zob, kakor ste delali s tem gospodom."

Pomočnik: "Vem. Toda to je oni, ki mi je dekle prevzel ter jo poročil."

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januara 1898.
GLAVNI URAD: 1004 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.
 Solventnost aktivnega oddelka znaša 101.03%; solventnost mladinskega oddelka znaša 144.73%.

Od ustanovitve do 1. julija, 1928, znaša skupna izplačana podpora \$3,332,485.99.
GLAVNI URADNIKI:
 Glavni predsednik: ANTON GRDINA, 1033 E. 62nd St. Cleveland, Ohio.
 I. podpredsednik: JOHN GERM, 817 East C St., Pueblo, Colo.
 II. podpreds. MRS. MARY CHAMPA, 311 W. Poplar St., Chisholm, Minn.
 Glavni tajnik: JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
 Pomoćni tajnik: STEVE G. VERTIN, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
 Blagajnik: JOHN GRAHEK, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
 Uhovalni vodja: REV. KAZIMIR CVERCKO, 2618 W. St. Clair St., Indianapolis, Ind.

Vrhovni zdravnik: DR. JOS. V. GRAHEK, Amer. State Bank Bldg., Cor. Grant & 6th St., Pittsburgh, Pa.
NADZORNI ODBOR:
 MARTIN SHUKLE, 811 Ave. A., Eveleth, Minn.
 LOUIS ZELENKAR, 2112 W. 23rd Place, Chicago, Ill.
 FRANK FRANCICH, 5405 National Ave., West Allis, Wis.
 MIHAEL HOCHEVAR, R. F. D. 2, Box 59, Bridgeport, Ohio.
 MRS. LOUISE LIKOVICH, 9511 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.

FINANČNI ODBOR:
 FRANK OPEKA Sr., 26-10th St., North Chicago, Ill.
 FRANK GOSPODARICH, Rockdale, P. O., Joliet, Ill.
 JOHN ZULICH, 15303 Waterloo Rd., Cleveland, Ohio.
POROTNI ODBOR:
 JOHN DECMAN, Box 529, Forest City, Pa.
 JOHN R. STERBENZ, 174 Woodland Ave., Laurium, Mich.
 JOHN MURN, 42 Halleck Ave., Brooklyn, N. Y.
 MATT BROZENIC, 121-44th St., Pittsburgh, Pa.
 RUDOLPH G. RUDMAN, 285 Burlington Rd., Forest Hills, Wilkinsburgh, Pa.
 UREDNIK IN UPRAVNIK "GLASILA":
 IVAN ZUPAN, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Vsa pisma in demarne zadeve, tikajoče se Jednota, naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.; dopisne, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnine pa na "GLASLO K. S. K. JEDNOTE", 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Poročilo tajnika finančnega odbora.
 Kupljene obveznice od 1. julija do 15. avgusta, 1928

\$20,000—City of Streator, Ill., Improvement, 6% obresti.	
Izdane 1. julija, 1928. Plačljive od 1. julija, 1933 do 1. julija, 1934. Cena	\$20,000.00
Obresti	100.00
Plačali	\$20,100.00
Kupljene dne 31. julija, 1928 od Hanchett Bond Co., Chicago, Ill.	
\$10,000 — The Lorain Telephone Co., Ohio, 5% obresti.	
Izdane 1. junija, 1928. Plačljive 1. julija, 1958. Cena 100, less 1/4	\$ 9,975.00
Obresti	91.95
Plačali	\$10,066.95
Kupljene dne 7. avgusta, 1928 od Otis & Co., Cleveland, Ohio.	
Posojilo na hipoteko.	
\$10,000 — Fred B. Rohe in Sophie Steege Rohe, Crete, Ill., 6% obresti. Posojilo napravljeno dne 31. julija, 1928. Plačljivo v teku petih let.	
\$10,000.00 — School Sisters of Notre Dame First Mortgage, Series "A," interest 5%. Dated June 1, 1928. Due June 1, 1943. Cena 100, less 1/4	\$ 9,975.00
Obresti	123.58
Plačali	\$10,098.58
Naročene pri Paine, Webber & Co., Cleveland, Ohio. Kupljene 30. avgusta, 1928.	

Frank Opeka, tajnik finančnega odbora.

Kaj je gripa in kako se je čuvamo.

Gripa je mrzlična nalezljiva bolezen, ki se razširi od časa do časa, na široko, ter preplavi cele dežele. Prva tako obsejna kužna bolezen je poznana iz leta 1580, ko se je iz Orijenta razširila čez celo Evropo; v letih 1918-1921 je Evropa doživela zadnjo tovrstno poplavo. Takrat se je bolezen pojavila v Španiji, odkoder se je razširila na sosednje dežele pod imenom "Španska." Bila je zelo hude narave. Širjenje gripe sledi našim prometnim sredstvom ter vsled tega ne prekaša hitrost širjenja bolezni hitrosti naših prometnih sredstev — raznašalec je oboleli človek. Vsled tega se bolezen tudi najprej pojavlja v večjih krajih, v pristaniščih, oziroma sploh velikih mestih. Razen velike hitrosti, s katero se bolezen širi, je posebno značilno zanjo dejstvo, da povzroča takoj obolenje celih množic, čemur je vzrok njena velika okužljivost in pa okolnost, da se povzročevalci razstosijo v okolici po kašljanju in kihanju bolnikov. Prav posebno pa pripomorejo k čim večjemu razširjenju lahko oboleli, ki se nemoteno kretajo med zdravimi. Razvoj bolezni same je sledeči: Med pojavom prvega obolenja do vsestranskega razširjenja poteče kakih 14 dni ter do seže v treh tednih višek, v teku nadaljnjih 14 dni preide popolnoma. Cela doba traja torej sodeč po sedanjih izkušnjah šest do osem tednov. Kljub obsežnemu obolenju je procent umrljivosti primeroma majhen. Vzrok bolezni je naseljevanje povzročevcev bolezni v naših organih: nosu, grlu, pljučih. Inkubacija, to je doba, ki preteče od okužitve do izbruha bolezni, traja pri gripi le kratko dobo enega do treh dni, med tem časom opažamo včasih predhodne znake, kakor zbitost in nahod, po navadi pa se človeka loti bolezen nenadoma s tresavico in hitrim naraščanjem vročine in močno utrujenostjo. Bolnika muči hud glavobol v nadaljnjem poteku bolezni se pojavi omotica, bolečine v hrbtu in udihi, apetit zgine. K temu se pridruži v mnogih slučajih katar dihalnega predora, nahod, vnetje sapnika in bronhijev. Omeniti je, da prične gripa včasih s čisto neobičajnimi znaki kakor: nenadna globoka nezavest, krči ali hipno nastala omotica. Pri vseh oblikah bolezni zamorejo nastopiti najrazličnejša obolenja pljuč, pljučne mreže, možgan, ledvic, živčevja itd. Sigurnih sredstev zoper gripe nimamo. Obvarovati se je pred obolenjem razmeroma težko, v očigled dejstvu, da velika množica lahko obolelih zanaša po kašljanju, kihanju itd., bolezen vsepovsod. Kljub temu ne smemo zanemarjati vseobčih pravil, ki zelo omejeje bolezen. Bolnika bomo dejali v posebno sobo z lastno posteljo in perilom; oseba, ki bolniku streže, se mora držati predpisov snage, razkužuje naj si usta in roke, vpo-trebjavaj naj vrhno obleko, ki jo odloži, če zapusti bolnika. Splošno se priporoča, da vsakdo,

ne glede ali ima direkten stik s bolnikom, skrbi za pogosto razkuževanje ust s kakim primeram ustnim raakušilom (3% hydrohiperoxid, formamint, — anakot aginol tabl.), dočim je kalijev hipomangan brez učinka, na noben način pa ne uporabljajmo v boju zoper bolezen alkohola, ki nas zamore le varati in zmanjšati našo odporno silo. Posebno nujno svetujemo, da ostane vsakdo, ki je obolel na gripi, doma in v postelji, kajti pogosto zadostuje to, da odstranimo bolezen, med tem, ko si pri premali pažnji lahko povzročimo najhujše komplikacije. Pri količjak opasnejši boleznici je poklicati zdravnika, ki ugotovi stanje bolezni, oziroma komplikacij, ter tako vodi potek bolezni do mirnega ozdravljenja.

Mož z raztrgano dušo.

Zgodaj se je zmrčilo: bilo je že v pozni jeseni. Prižgal sem luč in sedel k mizi, da pišem. Tak čas, poln melanhollčnega miru in poln tihih, sanjajbčih skrivnosti, je za delo najugodnejši. Delal sem že nekaj časa, kar zaelišim zunaj na hodniku korake in govorjenje. Stara služkinja, držeča svečo v roki, odpre duri in pravi: "Tukaj! Kar vstopite!" Privzdignil sem senčnik s svetilke in sem videl: mlad mož je stal ob durih, ki jih je služkinja takoj spet zaprla za seboj; neznan mož z valovito kostanjevo brado in z dolgimi kodrastimi lasmi. Gledal sem ga malo in čakal, da pove, kaj hoče, in sem razmišljal: "Delavec brez zaslužka. Podpore je prišel prosit. A da ne pride prej!" Tudi on je mene motril nekaj hipov z velikimi očmi, modrimi kakor potočnice. "Oprostite, povečastiti, da motim ob tako pozni uri," je izpregovoril čez hip in se je spet vlnudno poklonil, elegantneje nego bi pričakoval od navadnega delavca. Govoril je nemščino s tujim naglasom — popotnike iz severne Nemčije sem slišal včas, da so govorili približno isto narečje. Zelo naglo je govoril, skoraj razburjeno. — "Prišel sem, ker bi se rad o raznih stvareh porazgovoril z vami." "Prosim, izvolite sedeti." Pokazal sem mu stol na nasprotni strani mize. A se ni nič zmenil za mojo krettno, kakor da je ni videl; primaknil je meni najbližnji stol še bliže k meni in sedel prav tik mene. Priznam odkrito, da mi ni bilo posebno ugodno pri srcu: sedel sem v nemi in gluhi noči, v samotni, molčeči sobi sam z neznanim možem, širokoplečim in močnim, da bi me strl z enim mahljajem velike, miščaste roke, ki jo je držal na mizi in mu je nemirno drsala sem in tja, z enim udarcem mogočne palice, ki jo je stiskal v drugi roki in se je še sede naslavljal na njo, kakor silno utrujen, in kakor bi mu iz moči palice lila v ude nova moč, da ga drži pokoncu. "Na potj sem in sem se oglašil pri vas" — je pričel sam od sebe in me je motril venomer pozorno in napeto, kakor bi proučeval moje oči in bi hotel uganiti misli, ki se skrivajo za njimi in izdajalski sevajo iz njih. "Kaj me gleda tako čudno? Ali je res prišel s posebnim namenom, z nepoštenimi nakanimi?" — sem pomišljal vznemirjen. V srcu sem se jezil na služkinjo, da ga je bila privedla gori. A vsa jeza položaja ni izpremenila: bil sem jetnik. Zato sem odvrnil kar najbolj prijazno: "Zelo me veseli. A o čem hočete, da se porazgovoriva?" "Ali poznate vse ljudi v fari?" "Štiri leta sem tukaj; zdi se mi, da jih poznam precej."

"Pa poznate Huberjeve v Dolini?" "Le malo. Kar sem alihal o njih govoriti." "Ali nič ne občujete z njimi?" "No. Ne nanese prilika, da bi prišli skupaj: protestanti so." Zaropotal je s palico, sklonil se bliže k meni. "Saj je to vseeno. Mislim sem, da pride morda Huberjeva hčerka kdaj k vam." "Po kaj?" "Po kak svet, recimo. Mlado dekle je potrebno nasvetov." Čudil sem se tujčevemu mišljenju. Čudil se tudi naglici in nekaki skoraj mehanični gotovosti, s katero je govoril: kakor bi naglo ponavljal naučen govor. "Ne, nikoli ni prišla. Je niti ne poznam." "Ne? Čudno. Mislim sem — a kaj sem hotel reči? Glejte, o teh Huberjevih bi rad kaj izvedel od vas." "Zal, ničesar vam ne vem povedati o njih. Jih li vi poznate? Zdi se mi, da niste od tod." "Poznam, bogme, le predobro jih poznam." Nasmehnil se je trpko in sovražno. Stisnil je desnico v pest in jo je težko položil na mizo, kakor mogočno rdečkasto kladivo. "Ali jih poznate! Ko mi pa nihče na svetu ni storil toliko hudega kakor ti ljudje." Gledal sem ga presenečen. Nemirne oči, uprte bodeče vame, so sevale od notranjega plamena. Ne samo neprijetno, tesno mi je postajalo. "Da vam povem odkrito: Huberjev sin sem." Nastal je mučen molk. Strmel sem vanj, od in me. V hipu sem se spomnil raznih govoric, ki so krožile o njem po okolici. Da je sedaj že opetovano v ječi, sem nekoč slišal. Ko je služil pri vojaki, je postal po svojih brihtnosti narednik, a take ga je težilo vojaško življenje, da je v tretjem letu ubežal. Prišel je domu. A kmalu se bili orožniki za njim. Ko ni videl druge poti, da jim uide, je skočil oblečen v Dravo in jo je preplaval. Vzlic temu so ga ujeli. Ko so se orožniki hudovali, kaj da jim je naredil to nepriliko in je skočil v reko, jih je zavrnil hladnokrvno: "Pa bi bili še vi!" Vtekli so ga spet v vojaško suknjo. To pa se mu je zamerilo tako hudo, da se je, brž ko je odslužil vojaška leta, izselil v Ameriko. Ni ga gnala tja lakomnost in hrepenenje po zlatu in bogastvu, kakor mnoge druge; iz same mržnje do domovine je odšel tja. Vse to mi je bliskovito hitelo mimo duha, ko sem mu zdaj gledal iz lica v lice. "Huberjev ste?" — sem povzel počasi in v zadregi, da prekinem neprijetni molk, ki me je težil in plašil. "Da. A sram me je, da sem. Imena me je sram, sram očeta." Oči so mu bliskale pod širokim, močnim meglom. "Čemu, gospod? Ničesar slabega nisem do danes slišal o vašem očetu." "Ne? Satan je! On je kriv moje nesreče. Pod kuratelo me je spravil, v ječo me je spravil." "Oče? Ni prav verjetno." "Ker ga ne poznate. Saj ste sami priznali, da ga ne. Kako ga potem morete zagovarjati?" Skoraj sovražno me je meril z veliki modrimi očmi. "Saj ga ne zagovarjam. Le čudno se mi zdi." "Meni pa ne. Zakaj jaz ga poznam." — Pomislil je, pogladil si lase s čela. — "Če poljedem zdajje domu, ga morda ubijem." Hotel sem se nasmejati; pa se mi ni posrečilo. "Ne verjamete? Ni treba. Še bolje, če ne." — Spet je pomišljal. — "Morda res, da ga ne ubijem. Pa jim zažgem

Naj vsa sodrga pogine." "Saj boste pač premislili. Saj so vendar vaši ljudje." Umolknil je, razmišljal, grizel si ustnice. Bil je mračen kakor nebo pred najhujšo nevihto. "Prav pravite: morda si res premislil. Zakaj škodujem le sebi; me spet vtaknejo v luknjo." "Dobro, da to spoznavate." Kimal je kakor v pritrjevanje. Tiše je povprašal: "A kam naj grem, kam se naj obrnem, kam?" "Tukaj kje bi prenočili." "Kje?" "Morda v krčmi. Krčmar je protestant." "Protestant?" — Zdelo se je, da mu je zbudilo to sporočilo nekako zanimanje. A čez hip je malomarno, skoraj nevoljno stresel z glavo. — "Brez pomena je to. Gostilničar je gostilničar — vsak je denarja lakoten." "Gotovo, denarja se v krčmah nikjer ne branijo. Če morala ravno nimate — saj mi dovolite, da vam ponudim malenkost." Računal sem sam pri sebi: "Tako se ga še najlaže in najbolj zlepi iznebitim." Pa sem se vstrel. Prav nič mu ni bila po volji moja ponudba. "Zahvaljujem. Nisem berač." "Vem. A vam iz srca rad jomagam, če vam drago." Spet je pomišljal. "V zadregi sem res... Pa vam o priliki vrnem." "Zahvaljujem; ni potrebno." "Tako ne maram; saj sem vam povedal, da nisem berač. Sprejmem le na posodo in vam vrnem." — Spet se je zamislil. — "A morda se dolgo ne vidiva. Za ta slučaj porečem sestri, da vam ona vrne." "Kakor mislite." Vstala sva. "Dolgo sem vas motil: oprostite! A nisem vedel, do koga se naj obrnem. In mislim sem, da pri vas še najprej kaj izvem o trh ljudeh... Gostilničar, pravite, je protestant? Morda ve on kaj več. Mogoče, da mi pove. Če ni namreč goljuf. Zakaj komu more in sme človek dandanašnji zaupati?" Oddahnil sem si, ko sem mu svetil po stopnicah. V čudnem kontrastu z nemirnim, skoraj srditim nastopom ob prihodu se je venomer vlnudno opravičeval, naj ne zamerim, da me je obiskal tako pozno, ob zelo nepripravni uri. "Nikakor. Zbogom!" II. Sredi poletja, proti poldnevu. Vračal sem se s podružnice in sem šel čez dvorišče sosedu Luke pod cerkvijo. Kar se nadomada dvigne iz trave pod širokovejnato jablano mlad mož z valovito, zlatobaravno brado in z dolgimi lasmi malo temnejše barve. Gledal sem ga precej začudeno: bil je eksotična prikazen. "Ali me ne poznate več?" Prvi hip sem bil res v zadregi. A kmalu sem se domislil, kdaj in kje sem že videl te velike modre oči, to valovito, skoraj divjo brado. "Seve poznam. A dolgo se že nisva videla." "Dolgo. Bil sem po svetu." "In zdaj ste spet doma?" "Doma?" — Iz oči, ki so gledale še bolj nestalno, še bolj blodno, mu je švignil žarek palečega srda. — "Saj doma nimam!" — A kakor bi se domislil, da vendar ni povedal resnice in bi ga bilo postalo hipoma sram, kakor postane sram dobro vzgojenega otroka, je pristavil čez hip mirneje, tiše in žalostneje: "Res, pri onih spodaj v Dolini bivam. Toda — ali je to moj dom? Ko me ps vsi sovražijo!" "Morda si to le domišljujete." "Domišljujem? Sodite sami. Najpoprej vam povem o očetu — sicer imena 'oče' ta človek ni vreden, ko pa mi je dal le življenje, drugega prav ničesar, a še to življenje je polno pre-

kletstva. Torej ta mož me je udaril predčerašnjim z nogo v trebuh, da sem se zrušil na tla." "Morda ste ga žalili?" "Nisem. Pijan je prišel domu. Sicer vam povem resnico: šele drugič v življenju sem ga videl pijanega, pred več leti in predčerašnjim. A obkkrat se je znesel nad menoj in mi je dal čutiti svoje sovraštvo. Zakaj v vinu je resnica, pravijo. In vinjen je mož pokazal, kako me mrzi." "Če se je sivolasi mož upijal, ali se ni morda iz obupa zaradi tebe?" sem pomišljal na tihem, in težko mi je legalo na srce. Glasno pa sem vprašal: "In kaj ste storili vi?" "Kaj bi naj bil storil? Molčal sem. Tiho sem trpel. A verujte mi: v duši mi je vrel kakor v vulkanu. Z enim udarcem bi dedca ubil! A kaj bi mi pomagalo? Najhujše bi zadel samega sebe." "Gotovo. Veseli me, da te spoznavate. In vaš oče je." "Ne, oče mi ni več." Dvignil je mogočno palico, kakor bi hotel koga udariti in ga pobiti na tla. Slišal sem kako je zaškrtnil z zobmi. "A sestra?" — sem poizkusil nežnejo struno, da bi mu ublažil srd. — "Ali se ni zavzela za vas?" Bridko, ledeno se je zasmeljal. "Sestra? Ta? — Ta me so vrazji izmed vseh najhujše." "A zadnjič ste govorili o njej z ljubeznijo." "Mogoče. Čudni hipi pridejo včas na človeka: brez vzroka postane mehak kakor mlada punčka. A danes vam povem resnico: mačka je, tiger! Z radostjo bi mi izrgala srce iz prsi." Čudil sem se sam pri sebi: "Torej je res vse odbil, vse si izpremenil v sobražnike?" "Čudno. Mislim sem —" "Vem. Da jo ljubim, hočete reči" — Umolknil je, kakor bi mu kdo presekla glas, globoko se zamislil. Strmel je mim mene, v prazno, nemo, mrtvo daljavo, s tistimi blodnimi in obenem tako sanjaviimi očmi. — "Morda jo imam res rad. Bila bi brž res edina, ki bi žalovala za menoj, če me ne bi bilo več. In jaz — da, tudi jaz bi žaloval za njo." "Glejte, eno drago dušo vendar še imate na svetu." "Udaril je s palico ob zemljo." "Kaj mi pomaga to? Ko pa je moja duša vsa raztrgana. Vso so mi razčesali na kose." "Ali ne sodite malo prehudo, drago gospod?" "Prehudo? Prehudo, ko pa so me proglasili za — blaznega!" Prijel se je z obema rokama za glavo. "Blaznež! — Ha-ha!" "Je li mogoče? Ubožec!" "Ne samo mogoče, dragi gospod, resnica je, gola, strašna resnica... Delal sem pred nekaj dnevi v bučelnjaku. Popravilam tu, ono, pospravilam tu, tam, predevam in čistim stare panje. Kar najdem pisanje od sodnije. In kaj, mislite, da je bilo pisanega?" "Utihihni je, gledal v me z začrtimi očmi. Molčal sem, čakal "Poziv staremu Huberju je bil, naj pride na sodnijo v zadevi za blaznega proglašenega Alojzija Huberja. Ta sem ps jaz!" Umolknil je, kakor uničen od strašne teže take obtožbe in ob-sodbe. Široke, junaške prsi so semu dvigale naglo in visoko, dihal je glasno, skoraj hropeče, kakor bolnik, ki ga muči silna pljučnica. "Tako, glejte, me hočejo s silo in preračunjeno narediti blazneža. Ali jih naj ptem še ljubim in ne sovražim in preklinjam?" "Ne, ne! Svojih najbližnjih vendar ne smete in ne morete." Zalostno se je nasmehnil. "Vem; prekletstvo pače redno nazaj na preklinjevalca Vem. Ne ljubim preklinjeval-

cev in klafačev. Glejte, z gostilničarjem tamle, s protestantom, bi bila postala malone prijateljca. A slišal sem ga pred nekaj dnevi, da je izustil grd angleški stavek. Ne vem, li res razume angleško, ali je to blato kje pobral in sam ne ve, kaj da pomeni. A vprašam vas: kako naj bom prijatelj človeku, ki govori take reči?" "To mi ugaja, gospod Huber. Spoštujem vas že zaradi tega." Zamahnil je z roko. "Ni treba. In ni vzroka. Zakaj tudi jaz sem že preklinjal grdo preklinjal. Na potovanju Bil sem dostikrat ježen in lačen; pa sem šel prosit. Sila me je naglala, sicer bi obležal od glada sredi ceste. A kaj so storili ljudje, ki sem jih prosil pomoči v božjem imenu? Najprej so me osteli, potem mi vrgli kako malenkost. Kakor psu so mi jo mnogi vrgli. Poklonil sem se v svoji stiski in bedi tem plemenitim srcem, z besedo se zahvalil, a v srcu sem jih prekel na dno pekla. Vem, delal sem grdo, nizko. Zakaj te so bili vendar ljudje, ki me nikoli poprej niso videli, ki niso imeli ne najmanjših dolžnosti do mene. A te ljudi doli v Dolini, te bi smel z vso pravico." Dvignil je močno žilavo pest proti nebu, grozeče jo stresal. "Naj jih udari Večni čes je. In mene naj udari in zdrobi. Čemu živim in trpim?" Prihajalo mi je tesno. — "Ali mož zbesni?" "Glejte, pravkar ste preklinjevalce obsojali," sem ga izkušal pomiriti. "Sem. A zdaj, mi je vseeno. Ko pa je duša vsa raztrgana. Kaj naj torej še na svetu?" "Umirite se, prosim vas." "Umirim? Rad se bi, rad. A kako?" "In kaj nameravate zdaj? Kam mislite iti?" "Kam? Kdo ve? Ptica ve, kam naj leti zvečer, jaz ne. V svet zablodim spet, dokler ne obležim kje na cesti ali za plotom." Segel sem v žep. "Dal bi vam malenkost za pot, če smem." "Nikar ne segajte po denarju. Pustite! Eno krono sem vam tako še dolžan — nikar ne mislite, da sem pozabil. A zdaj je nimam. Oprostite mi! — Ne, denite denarnico nazaj v žep. Kaj bi mi pomagal denar, ko pa je duša vsa raztrgana!" "Dal bi vam prav rad. A če ne marate. — Ostanite zdravi! Da bi bili srečnejši, kadar se spet vidiva!" "Ali že geste? Se vam mu-di? Morda vas smem spremeljati do župnišča?" "Prosim." "Imate morda kako lepo knjigo? Branje me včasih še nekoliko pomiri in potolaži. Ob knjigi človek pozablja." Poiskal sem in mu ponesel pred hišo, kjer je čakal; sedeč na klopi je bil zatopljen v težke misli. "Hvala. Knjige ljubim." "Lepo to; tudi jaz. — A pravkar bije poldne. Počakajte hip, naročim vam malo kosila." "Hvala, ne!" Sodim, da ni moja nesreča, ker sem jedel v življenju premalo, temveč ker preveč." "Mislite? Teško!" "Bodi, kakor hoče. Brez pomena je vse to. In kaj bi mi pomagalo, če bi jedel še toliko in še tako dobro! Ko pa je vsa duša bolna, vsa raztrgana." Vstal je, naglo se poslovil. Zamisljen sem zrl za njim, ko je stopal čez dvorišče z dolgimi, odločnimi koraki, s povzdignjeno glavo, na videz mlad, močan, zdrav in cvetoč. In vendar — bil je ubog, strt mož, mož z ranjenim srcem, z raztrgano dušo... Teško mi je bilo pri srcu, ko je odhajal med vaškami hišami. "Kam gre tvoja pot, ti ubogi, samotni, izobčeni mož? Ali se vidiš še kdaj in — kako?" Bodočnost molči...

Sonce in Senca

Zagovori krščanske vere

Spisal

DR. P. ANGELIK TOMINEC O. F. M.

(Nadaljevanje)

Vodilna misel katoliške cerkve je bila slej ko prej vedno ista, kakor navodilo sv. Avguština: K veri se nihče ne sme siliti; in v posameznih slučajih je cerkev celo sama nastopila zoper prestrogo izvedbo tedaj veljavnega državnega prava. Prepričana je bila in je, da pripada končna sodba v vesti vsakatega edinole vsevednemu Bogu. Držala se je račela: Kdor strpljivost zase zahteva, jo mora dovoliti tudi drugim.

Posebno velja to pravilo o takozvani državno-politični strpljivosti do raznih veroizpovedi v mejah kake države. To pravno načelo vseh modernih držav obstoji bistveno v tem, da je država strpljiva do raznih verskih družb, ki v njej obstajajo bodisi po ustavi ali po kakih pogodbah ali radi kake po dolgotrajni navadi posvečene pravice. Voditeljica te vrste strpljivosti mora biti v luči splošne blaginje, po kateri mora država oblast uravnati svoje postopanje do državljanov, edinole pravičnosti, ki zahteva, da mora biti država do vseh nepristranska.

Samoposebi umljivo je, da je te vrste strpljivost v popolnoma katoliški državi brezpredmetna; potrebna pa ostane po nauku katoliške cerkve takrat, kadar bi njeno postavno priznanje več koristilo kakor škodilo. V tem smislu je veliki papež Leon XIII. sam rekel:

"Vendar zato cerkev nikakor ne obsoja vladarjev držav, ki radi velike koristi ali zabranitve velikega zla z vedenjem in dejanjem trpe razne vrste bogočastja v svoji državi."

Toda država se mora varovati, da tu ne prestopi določenih mej. Čuvati se mora predvsem popolnega brezverstva, ker bi si država s tem, kakor je bilo že omenjeno, sama sebi izpodkopala temelje obstanka. Kot popolnoma nesrečno je torej treba zavračati načelo: Ločitev cerkve od države. Kljub vsem morebitnim koristim, ki bi iz tega za cerkev izvirale! Ne samo nauk sv. cerkve, ampak že naravna etika nas uči, da sta država in cerkev poklicani, da delujeta za skupen blagor državljanov. Prav tako malo bi državi koristila tudi prevelika prostost v priznavanju vsemogočih veroizpovedi, ne samo radi tega, ker temelji to naziranje na popolnem indiferentizmu, ampak tudi radi tega, ker ni zlepa hudobije na svetu, ki se ne bi dala skriti pod okrilje kake takozvane "veroizpovedi."

Po smrti je vsega konec; duše ni in ne posmrtnega življenja. — Tako se sliši dandanes mnogokrat, in največkrat morajo to slišati tisti, ki še hodijo v cerkev in žive po veri in se jim to očita kot nesamet. Toda lastna pamet in opazovanje človeka in njegovega delovanja bi jih morala učiti, kako neresnična je trditev: Po smrti je vsega konec. S tem namreč, da izustijo to trditev, pravijo, da je človek povsem enak živalim. Te res nimajo duše in pri njih je po smrti vsega konec; človek pa ima dušo, in ta duša je nesmrtna.

Nesmrtnost človeške duše. — Prvo, kar nas loči od živali ter nam dokazuje duhovnost naše duše, je način našega spoznavanja. Žival spozna le stvarne (materijalne) posamezne stvari in dogodke, vse njeno spoznavanje je zgolj čutno, kakor ga proizvajajo njeni posamezni čuti. Človek ima sicer

tudi to vrsto spoznavanja in v toliko je živalski; toda on spoznava več, on spoznava tudi bistvo vsake stvari. On spoznava nadčutne lastnosti na predmetih, njihovo enotnost, resničnost, dobrotu in lepoto, česar nikdar ne morejo spoznati zgolj čuti. Ker spoznava človek nadčutne, splošne strani predmetov, zato more soditi in po zakonih vzročnosti in logike delati iz znanih zaključkov neznan, česar nikdar nikdar ne premore zgolj čutno spoznanje.

Človek ima torej misli. Da bi bile te misli same na sebi kaj stvarnega ali snovnega (materialnega), kakor so stvarni razni sokovi, to bi bila tako sirova predstava, da si je dandanes zlepa ne upa zagovarjati kak znanstvenik, ker bi se osmešil. Misel ni ne gosta ne redka ne tako in tako barvana, ne take in take količine; ona ni ne razsežna ne določena v prostornosti in se ne da meriti; bi ti mora torej nujno nekaj netalesnega in netalesnega, povsem nematerijalna in duhovna. Odkar so te misli? Iz materije (najsui bodo to že možgani ali kar hoče) nikakor niso mogle nastati; kajti nihče ne more proizvesti, česar sam nima, kar ni obseženo v njegovi moči in v mejah njegove možnosti; torej je misel nujno moralo proizvesti bitje, ki more biti samo nekaj netalesnega, nekaj duhovnega, čemur pravimo duša.

Nadaljnji svojstvi, ki jasno kažejo, da ima človek duhovno in netalesno dušo, sta samozavest in svobodna volja. Samozavest in drugega kakor dejstvo, da človek sam zase ve in da spoznava sebe kot vzrok vseh duševnih pojavov. Jaz mislim, jaz hočem, jaz hrepenim. Jaz vem, da mislim, hočem, hrepenim, in vem, da so te misli, težnje, želje moje. A ti isti jaz sem mislil, hotel in hrepenel tudi včeraj, tudi pred mnogimi leti.

Vem, da sem isti. To je samozavest. To je delovanje duše, ki ni navezano na telo in ne na kak posamezen njegov del. Res, da pravimo, da z glavo mislimo, a nikakor ne, da se glava zaveda sama sebe. Vsakemu količkar mislečemu človeku je jasno, da je nesmiselno reči, da se na primer roka ali noga ali tudi glava zaveda sama sebe. In tudi recimo, da bi bila samozavest navezana na telo, nas uči znanost, da se telesni organizem neprestano presnavlja, v sedmih letih domala popolnoma prenovi. Nemogoče bi bilo v tem slučaju, da bi se človek zavedal sam sebe, da je vedno eden in isti, recimo čez 14 ali 21 let. Tisti delci telesa, ki so bili tu pred sedmimi leti, so zdaj že na vrtu, v kaki živali ali bogvekej. Človek pa ima zavest, da je vedno eden in isti, četudi se je telo že ne vem kolikokrat presnovalo. Morda bi kdo ugovarjal, češ, da se organizem sicer presnavlja, toda ti presnavljajoči se deli so kljub temu v vednem stiku med seboj.

Tako bi se dala samozavest razložiti iz stalnosti (kontinuitete) stvari in dogodkov v organizmu. Ta razlaga ne bo držala. Samozavest je namreč samojavljanje. Samo sebi se pa more javiti le, kar je enovito in brez delov. Kjer so deli — in povsod, kjer je tvar, so deli — je del poleg dela in en del ni drugi del. Če bi se zavedel del, bi se zavedel le sam sebe, zakaj zavedati se, se pravi: vedeti zase. Celota bi se pa mogla

zavedati zopet le, če bi strinjala dele v višji enoti; če bi dela imela in bi se zavedala da jih ima. Vse to je pri stvari telesa izključeno, tudi če bi se ne presnavljali njeni posamezni deli, še bolj pa seveda to izključuje trajno presnavljanje telesne stvari. Ker torej samozavest ni navezana na telo, mora biti v človeku nekaj netalesnega, duhovnega, čemur pravimo duša.

Drugi pojav, ki jasno dokazuje duhovnost duše, je svobodno hotenje. To svobodno hotenje je možno le pri bitjih, ki sama spoznavajo smoter ali cilj in sredstva k njemu. V materialni ali stvarni naravi je vse, kar se zgodi, določeno ali po notranji naravi ali po vnanjih vzrokih. To ne velja samo pri neživih, ampak tudi pri živih bitjih, pri živalih. Ptica sicer res leta sedaj sem, sedaj tja. Toda kakor vse kaže, ptica ne zaznava raznih možnosti, po katerih bi bilo možno priti do cilja, temveč je odvisna od svojega težnja in menjaočih se čutnih zaznav. Raznoličnost njenega delovanja ne izhaja torej od različne samoodločbe, ampak je določena po notranjih nagonih in vnanjih vplivih. Svoboda je možna le tam, kjer je mišljenje in hotenje, kjer je torej možno spoznavanje cilja in sredstev k cilju.

Svobodno je mišljenje, če mislim, ko hočem, in če ne mislim, kadar nočem, ali če mislim, kar hočem. Hotenje torej daje mišljenju svobodnost. Vendar bi bilo hotenje brez spoznavanja ali mišljenja le slepo nagnjenje; hotenju mora mišljenje kazati cilj in pota k cilju ter mu podajati nagibe, za kaj se naj odloči. Brez nagibov namreč človek ničesar ne stori, četudi so ti nagibi včasih le navidezno dobri. Vendar ga ti nagibi nikdar ne morejo prisiliti, da bi prav to moral, k čemur ga nagibajo. Tu se kaže svoboda človeka.

(Dalje prihodnjé)

Velikodušen dar.

Mrs. Sabina Schatzinger, vdova po pokojnem Bernard Schatzingerju, stanujoča v Bedford, O., je te dni darovala clevelandskemu škofu svoje lepe posestvo za dober namen. Posestvo z več hišami se prostira na Broadwayu in meri ob cesti 1,100 čevljev. Vrednost istega se ceni na \$150,000.

Škof Schrembs je podaril to posestvo slovaškim šolskim sestram reda sv. Vincenca iz Perryville, Pa., od koher bodo semkaj preselile svoj glavni stan. Poslopje bo pregrajeno kot noviciat za te redovnice po dimenon "Villa Bernarda."

Angleži obsojajo komunizem.

London, Anglija, 8. septembra. — Tekoči teden se je v mestu Swansea (Wales) vršila letna konferenca, katero je priredil kongres strokovne unije Velike Britanije, zastopajoč vse unijsko delavstvo dežele. Na tej konferenci se je napovedalo boj komunistom, ki hočejo s svojimi spletkami zagnati nemir in razdor med organiziranim delavstvom. Daklje je bilo dokazano, da vsa te komunistično akcijo vodijo posebni agentje iz Rusije, kateri podpirajo in plačujejo sovjetska vlada. Ker je glavni tajnik premogarske federacije, A. J. Cook naklonjen komunistom, ga je kongres strokovne unije poklical na zagovor. Ako se za dostno ne opraviči, bo moral resignirati.

Zračna pošta z Mehiko in Evropo

Washington. — Generalni poštar New naznanja, da bo počenši s 1. oktobrom t. l. otvorjen redni zračni poštni promet med Združenimi državami in Mehiko. — Tako bo tudi konec oktobra t. l. nemška Zepelinova zrakoplovna družba uvedla redni poštni promet med Ameriko in Evropo. Poštnina pisma bo znašala \$1, dopisnic pa 50 centov.

Posor, Clevelandčanke!

Zanimiv pouk se začne v sredo 12. septembra v javnem kopalšču na St. Clair Ave. in 63. cesti. Učilo se bo ženske vse potrebne stvari kot jih potrebuje na svojem domu, da zdravo in čisto skrbi za svojo družino. Kakor se na primer mora ravnati po zdravniških navodilih, kako se spozna znake raznih bolezni, kako se določijo udarce v žili, kako se bolniku potreže, da udobno leži, kako se dajejo zdravila in enake stvari, ki so silne koristi za vsako žensko. Pouk se vrši po ekspertnih učiteljicah Rdečega Kriza, in Miss Maxine Steinitz bo jo potrebi tolmačila slovensko. Pouk velja \$3.50 preko leta, toda ta pouk v St. Clair kopalšču je čisto zastoj za naše Slovenke. Pouk traja vsako sredo v tednu od 1:30 do 3. polpoldne skozi osem tednov. Kdor se sedaj vpiše, ima pouk zastoj, pozneje bo treba plačati.

Radovan Hrastov:

Nekoč je bila lepa vas.

Saj ste brali: Gorenje jezero. Tam, kjer se neha Cerknško jezero, na koncu doline, ob robu griča, je stala kakor prilepljena v breg in stisnjena v skupek strnjjenih domov. In od tistega dne, ko je sredi nedeljskega popoldneva svignil plamen in nebo in se hipoma razširil preko cele vasi v vse hiše in hleve in skednje — oh, od tedaj Gornjega jezera ni več . . .

Ko sem se vozil naslednjega dne po tisti vijugasti in razgani cesti iz Cerknice proti Ložu in Starem trgu in si pri tej vožnji dobrodu pretezal kosti, mi je šofer razkazoval že oddaleč tisto mesto: "Glejte, tamle! Kjer je vse rujavo in se še vedno kadi!" In sem res videl tja čez osušeno jezero, kjer je v razvalinah samevala vas, ki je bila.

In potem, ko sem hodil mimo do tal požganih hiš in hlevov, skozi ožgane vrtove, kjer ni ostalo niti eno drevo nepoškodovano, kjer je po tleh ležal sadež pri sadežu, vse na pol pečeno, kakor si lahko videl sredi dvorišč rejeno svinjo, ki se je v smrtnem boju v plamenih zgrudila trudna in onemogla na tla in ji je ogenj ožgal dlako in kosti, le meso je ostalo takisto polpečeno in nerabno . . .

Strašni pogledi! Pa ljudje sami. Kakor ubiti se zde. Od hiše do hiše pohajajo, se zgledujejo, gledajo in iščejo, kje jim je bil še včeraj dom . . . kje so stali hlevi in svilni in skednji in komaj požeta, ne še omlačena pšenica, ki ni sledu o njej . . .

Tam pod vasjo pa čepi kakor v jaslicah hlevček borna cerkvice. Ta je ostala kakor po čudežu. In se je z njo zgodilo v tej nesreči, da je postala pribežališče vseh potrebnih na telesu, kakor je sicer onih, ki so potrebni le dušne tolažbe. Stanujejo v njej. Po vseh klopeh je videti množino cunj, kocev, različnega sploh, kar je bil požar sem siromakom sploh pustil. In tega ni veliko. Komaj tisto, kar so na sebi imeli.

Tam spredaj pred mizo Gospodovo in zadaj pod korom in skozi po sredi cerkve med klopmi pa so pregrnjena tla in na bornem ležišču počivajo nesrečni prebivalci.

Zgoraj nad vasjo stoji nova šola in tudi v njej ista slika, isti žalosten pogled na te nesrečne ljudi.

Ko tone solnce za Javornik in poljubljajo njegovi zadnji žarki to nekoč lepo in skromno vas, se peljemo v breg nad vasjo in dalje v gozd in tja proti Staremu trgu. Poleg pota, kjer drči naš avtomobil, je borna zemlja, je skalovje, je Kras. In gospod župnik po svoje tolmači in po njem vem: "Glej, tako-le kamenje cvete pri nas!"

Tam veste, za jezerom v bre-

The North American Banking & Savings Company

Edina Slovenska Banka v Clevelandu

TA BANKA JE VAŠA BANKA
Denar naložen tukaj Vam pomaga da postanete SAMOSTOJNI, Dokler je naložen pri nas Vam vloga vedno viša.

URADNE URE:
Ob delavnikih od 9. do 3. v soboto od 9. do 3. in v nedeljo od 10. do 12. Za denarno posiljitev od 6. do 8. pri stranskih vratih, razven srede sroca.

SORODNIKOM IN ZNANCIEM
od časa do časa gotovo pošiljate denar v stari kraj!
To delo izvršimo Vam točno in zanesljivo

GLAVNI URAD:
6131 St. Clair Ave.

COLLINGSWOODSKA PODRUŽNICA:
15601 Waterloo Rd.

gu in pod gozdom, kjer je nekoč stala lepa vas . . . Tam, kjer vasi ni več in bo šele tedaj spet, če bo in kadar bo pomagala cela dežela, vsi mi in vi. Država je že nekaj in oblast in veliki župan — pa bo še mnogo, mnogo treba. Ker — tam kamenje cvete . . .

In mi, domačini in dragi nam ameriški rojaki! Ne pozabimo nesrečnih pogorelcev iz Gornjega jezera!

Lojze G—:

MED BRATI NA PRIMORSKEM

Bridka si, zemlja kraška, skopa si. Ljudje v tebi trpe. Da jim nihče ne izmeri trpljenja do dna. Oče in mati nosita težke žulje na dlaneh, znoj jima kaplja na suha tla. Upognjena strgata skopo zemljo, ki je prilepljena na kamenje, da bi pogrnala klice pšenici, ajdi. . . Pa zemlja ponajvečkrat ne čuje, mrzla je. Očetu lega mrak na čelo, mati se ne nasmeje, ne upa se, ker bi bil smeh tuj, bolel bi . . .

Kot godni mladiči so poleteli sinovi in hčere v svet, za kruhom so šli. Doma ni kruha, doma je kamen, je glad. Tam v tujih tovarnah se bodo prodali tujcu za drobtine, za eno sladko besedo . . .

Tisto drobno dete, ki te bi moglo rezati kamnov v kamnolomu ob obali, ki bi ne moglo prenašati težkih vreč z ladij, tisto dete naj gre v šolo. Ubogo nobogljence, tja te pošljejo, kjer čakajo najbolj temne prevare.

Petnajst dečkov — vsi z domačim njiv — je vstopil. Nad morskobalo se pne med oljkami in smokvami gradič, seminar. Tam so dečki vstopili.

Čista slovenska kri polje v njih, pa morajo biti v tujem zavodu, tujo besedo čuti, tujo kulturo piti. In vendar komaj čelbajajo italijansko . . . komaj vežejo besedo na besedo. A vzgojitelji, ki so profesorji, znajo le ljubo materinščino, ki se ji pravi italijanščina. Deček, ki si majhen, neuk, ti se uči mojega jezika, da se bova doumela . . .

O, radi bi šli ti neugodni mladiči v zavod, kjer je vsaj predstojništvo domače, da bi vsaj najpotrebnejše po svoje povedali: Lačni smo, gospod, dajte nam kruha! Pa naši domači zavodi so ubogi, država se niti ne ozre v tem pogledu na nje — zato morejo sprejemati le sirove premožnejših staršev, da niso ob koncu leta v prevelikem deficitu.

Dečki revnejših staršev — kam? O, dovolj je prostora — in na pol zastoj. Italijanski zavodi, ki si privzamejo poleg izobrazbe tudi nalog potujčevanja, prejemajo od države visoke podpore. Tako jim je omogočeno sprejemati gojence skoro brezplačno. Tja morajo torej sinovi revnih kmečkih staršev, morajo, da se nekaj izučijo, ker gruda je trpka, niti znoj niti kri je ne spodi.

Čudno je nekaj dni tem malim, tuje je vse. A predstojnik se vedno krog njih suče, se igra z njimi kolo, boža jih. Darila jim daje, čepico, črno srajčko, pas, bič . . . Si, si, tutti siamo Italiani . . . In gredo v hribe, vzemo s seboj trobente, ej, mladino znajo prikleniti nase italijanski vzgojitelji.

Dečki pozabijo na dom: neznančno je vse doma, tesno, umazano, neumno, svet pa je lep — in Italijan je prvi na svetu. Tudi jaz sem Taljan . . .

Zaman tvoje solze, o mati, dete si izgubila, nimaš ga več, boljše bi bilo, da ga nisi imela. . .

Petnajst jih je torej bilo, ki so vstopili v seminar nad morskobalo. V šoli smo ostali, v vrtu je dušila težka burja. Tam smo igrali slepe miši, trden most, pogledjte vodico.

Predstojnik, dolg in črn, je stal sredi avle in zrl na petnajst dečkov, kako bodo igrali. Eden v krogu se spomni in zapoje: Sono Italiano, Taljan sem . . . In vseh štirinajst gre, ponovi in potem poje dalje do konca. Predstojniku se je ob raz raznežil, neskončna ljubezen je vzrasla na obrazu. Razpeji bi roke in objel vse hpnetnajst srčič — morda še prefekta, ki stoji ob strani bled in tih, tega tujca, ki ne čuti z nami . . .

"Che bello, carissimi — che bello! Ancora una volta, fanciulli, ancora . . . Kako lepo, srčeca, kako lepo! Še enkrat, dečki, še . . ." je bodril.

Pa se je isti, ki je prej začel to pesem, ozrl in videl bledega prefekta, v očeh mu je ležala brezdanna bridkost. V grlu je dečku zastala pesem, stisnilo ga je. Spomnil se je, da je lagal, ko je pel, da je Taljan . . . "Ancora, carissimi," je prosil predstojnik.

A kakor, da bi se vsem iztrgal en krik, so zapeli: "Po jezzeru bliz Triglava . . ." O, kako neskončno lepa je domača pesem v tuji hiši, pri tujih, mrzlih ljudeh.

Tuji predstojnik pa je mahal z rokama: "No, no, questa e brutta, brutta, ba, ba, brutta, brutta, brutta . . . grda." Iz dečkov je planilo, kar jim je tesnilo prsi. Prepolni so bili laži, ko so peli: "Italjan sem." Bolelo jih je od te teže. Zdaj pa so jim obrazu nedolžno žarili, kot bi jih pravkar obilil pri krstu z blagoslovljeno vodo . . .

Prefekt, ki je stal za njimi, bi rad zaukal, kot nekoč, ko je pasal ovice po holmih — pa ni mogel. Preveč je bilo v srcu. Nem je stal, strmel in ni sam sebi verjel, da so se dečki tako čudežno zbudili . . .

Nebo je cvelo, kot zna le na Goriškem. Mehki vetri so veli od Benečije, skržati so stružili, tam od razkošnih vrtov so preslaško žgoleli slavci.

Sredi vasi stoji križ. Tam se zbero fantje vsak večer in pojo. Njih pesmi niso take, kot jih pojo pri nas, vriskajoč od mladosti in svobode. Tam so pesmi plah, v srcu zadržane. Nič ni v njih fantovske prešernosti, razposajenosti.

Odprl sem okno, da bi prišla pesem iz vasi v mojo izbo: "Sumi, sumi, Soča krvava, solza ogromna meni se zdiš. Kaj, kaj bridko zdihuješ? Glej, tu tvoj rod še ponosno zre . . ."

Pesem je izvenela v brezkončno nevero. Morda ni niti eden verjel, da je narod še močan, še ponosen; saj vidi, da vse obupuje, vse mirno čaka smrti . . .

Zadnji večer pa so nekam oživeli. Ne vem, kaj jim je vzraslo v srcu. Morda je kdo med nje vrgel besedo, naj upajo — morda še več. In ta be-

seda je užgala zavest, ponos vsemoč. Čul sem samozavestne glasove: "Hej Slovani, kje so naše meje?"

"Maledetti! Prokleti!" je rjovel skozi tiho vas. Padali so korobači po glavah, divje kričaje, suvanje . . .

Črnosrajčniki so jih polovili do enega in pretepli: "Sto lir plačaj vsak! Če ne, vas javimo naprej, uporniki, maledetti schiavi! . . ."

Ali naj se torej čez tvojo polja, tvoje vrtove in tvoje lepe vasi, nesrečna majka Goriška, razlija srečna pesem, če tujec pretepa tvoje najdražje mladce? . . .

"Mi takih stvari ne natisnemo kakor so te," je zavrnil urednik pisatelja ter mu vrnil spis.

"No, no," se je zarežal pisatelj, "ni treba tako visoko govoriti, saj niste vi edini, ki bi mojih stvari ne hotel natisniti."

4 1/2 % obresti

plačujoča na denarne vloge

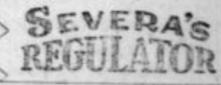
Prudential Bank

(Zakrajšek & Češark)

455 W.42. St., New York NY.

To je sedaj državna (State) banka ter ima \$175,000 glavnice in rezerve. O njeni zanesljivosti torej ne more biti dvoma. — Poslužujte se je!

Ženske trdijo
da je Severov Regulator izobrnno zdravilo, isto vam pospekuje zdravje in mod. Na tisebe ga hvati in redno rabi, ker štiti njih sistem. Vprašajte vašega bližnjega lekarnarja.

MRS. ANTONIJA RIFFEL,
slovenska babica
522 N. Broadway JOLIET, ILL.
Telefon: 2380-J

Lepe tiskovine

za vaša društva, za trgovce, posameznike, za vsakovrstne prireditelje dobitne vselej

po nizkih cenah

v prvi slovenski unijski tiskarni v Zjed. državah, kjer dobite ob vsakem času zanesljivo in

točno postrežbo

Se priporočamo društvom, rojakom, trgovcem za vse prilike. Prevzamemo največja kot najmanjša dela.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave.
CLEVELAND, O.

OUR PAGE

Edited by Stanley P. Zupan Address 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O.

For the use of English speaking members of K. S. K. J.

Official Notices, Sporting and Social News and Other Features

EXPLANATIONS, DECISIONS, DECLARATIONS

These data and statements are presented to clarify the K. S. K. J. baseball situation which I fully realize to be unintelligible for the moment. Several protests in the Eastern League were presented to the Eastern Board of Directors during playing season. These were acted upon and decided by said Board on July 6th. Results were not published according to instructions of this office, so that the Executive Board of K. S. K. J. Leagues had to work fast to act on appeals from above mentioned decisions. Lack of proper cooperation from all affected and interested quarters made it impossible for Executive Board to settle all appeals definitely until middle of week before Labor Day. And final disposal of contested matters left Bridgeport and Cleveland Presidents in a tie for Eastern championship. Meantime, a series of three games was arranged between Waukegan, winners of Western championship and Presidents, temporarily — due to procrastination on part of some contestants in the appeals — considered champions of East; said series to be played over holidays. When finally, the above mentioned tie developed, Cleveland and Waukegan, rather than cancel scheduled games and all arrangements, consented to sign an understanding, that the series was to be only intersectional in character and by no means of championship caliber, pending the outcome of the necessary "rubber" game between Bridgeport and Cleveland. This understanding was signed by respective managers and captains before the first game of the series was played and is in possession of the Secretary of Eastern K. S. K. J. Baseball League.

The manager of the Bridgeport team, Mr. Anton Hochevar, was informed of the situation. And, on September 5th he informed me, in a telephone conversation, that, owing to condition of matters in general and financial considerations in particular, Bridgeport team is in no position to play off the tie and, therefore, will not play the "rubber" game in full realization that, as a consequence, this game goes to Cleveland by default.

Therefore, in the light of above statements and explanations, on the strength of the described official signed "understanding" between Cleveland and Waukegan, together with all necessary authorization from Mr. Joseph Zalar, the Supreme Commissioner of K. S. K. J. Baseball Leagues, I am able, and empowered, to make following official and final declarations:

1. The game between Cleveland Presidents, St. Vitus, No. 25 K. S. K. J., and Bridgeport, St. Barbara's No. 23 K. S. K. J., necessary to break the tie and decide the championship of the Eastern K. S. K. J. Baseball League, is to be credited to Cleveland Presidents by default or forfeit;
2. Said Cleveland Presidents are to be considered officially champions of the Eastern K. S. K. J. Baseball League;
3. The series of September 2nd and 3rd between the team of St. Joseph's Lodge, Waukegan, Ill., and the Presidents of St. Vitus Lodge Cleveland, O., automatically assumes the character of the championship series between the champions of Western and Eastern K. S. K. J. Baseball Leagues for the season of 1928;
4. And the winner of said championship series are officially considered champions of the K. S. K. J. baseball universe of the season of 1928.

Rev. A. L. Bombach,
President Eastern K. S. K. J. Baseball League.

The Year of Study.

The school and college students of many cities are about beginning one more year of work. It is a big date in their calendar. It is a wide open door of opportunity. The future of a youth is usually either made or broken in the school days.

The young people do not take up school as reluctantly as in former days. Instead of the dry as dust lessons of former years, the tasks are made interesting. Teachers are trained to make them seem vital to young people. As a result the students do not rebel from them nearly as much as formerly. The belief is commonly held among the students that lessons should be studied and learned, which is a great help.

But the problem of distractions and counter interests comes up. The student may enter school with the full purpose to learn, and the conviction that he should learn. But a hundred things come up to interfere. There are the excitements of athletics, the fun of social life, the dances, the shows, the entertainments. Modern youth has infinite opportunities to have a good time. Before the first term is half over, the original purpose is too often forgotten. The student may be so engrossed with the fun of life that all his resolutions of study have evaporated, and too many of them simply go through the motions, until some sharp warning comes that on that basis they are headed for trouble.

The student needs to realize clearly that the loss of the good results from the years of study leaves gaps that will probably never be filled. One may learn a great deal from study after leaving school. But as a rule the people who leave school without learning the lessons they should learn, have suffered a permanent loss, which will never be made up.

These are golden days of opportunity. They never return. Young people, make the best of them. You'll never be sorry.

WEE-BOOST

We beg to announce, that our dance has been postponed to the 15th of September. We hereby wish to apologize to our friends and patrons for not issuing this notice before time; but with all the excitement and preparations for the series between Waukegan and Cleveland, this was omitted.

Hoping this will clear the matter, and wishing that our friends will attend this dance on the 15th (coming Saturday Evening), at Strumbly's Park, we remain

Fraternally yours
Entertainment Committee, Wee Boost K. S. K. J. Social Club, Cleveland, O.

"MY DAD"

Many of the leading papers recently carried this story from Belleville, New Jersey: George R. Gerard, supervisor of schools of that city, put this question to 682 boys under his care:

"Who would you like to be if you were not yourself?"

Colonel Lindbergh was the answer of three hundred and sixty-three boys. President Coolidge came second. Henry Ford, Thomas Edison, Herbert Hoover, Governor Smith, General Pershing, Gene Tunney, John D. Rockefeller, and Babe Ruth, all crowded for third place. A few expressed a desire to be a Chief Justice Taft, a Bobby Jones, a Commander Byrd, or a Roger Hornsby. Two boys stated they would like to be — if they were not themselves — "My dad!"

We regret that the press reports did not give the names of those two boys, for then we could have learned the names of their fathers. No father could have received, in our opinion, a higher compliment. For surely, it is a great achievement in this age and generation for even two fathers out of nearly seven hundred to be heroes to their boys. The younger generation, as we understand it, is prone to be a bit skeptical of the ability, judgment, and common sense of parents. Many of them are apt to think that Dad and Mother are back numbers — wonderful as parents, perhaps, but they will add wearily, "you know how parents are."

Undoubtedly the fathers of the two boys who wrote "My dad" in answer to the question "Who would you like to be if you were not yourself?" — through their acts and words early became heroes to their sons, and never once lost that proud relationship. All honor to them.

LETTER OF APPRECIATION

Chicago, Ill., Sept. 5, 1928.

Mr. Anton Grdina,
1053 E. 62nd St.
Cleveland, Ohio.

Dear Friend:

It would be very selfish on my part if I did not write to you and commend you on the wonderful showing of courtesy and good fellowship as displayed by you and your friends during my sojourn in Cleveland with the baseball team from Waukegan.

Nothing seemed too hard to do, no place seemed too far to go, a willing hand was always ready to do our slightest bidding.

The reception shown us will be remembered for a long time and will go a long way in cementing relations between the East and Mid-West. The sportsmanship shown on the ballfield by both teams, will, I hope advance athletic activities in the K. S. K. J. up to a higher pinnacle.

In closing, I again wish to thank your boys, through you in their splendid victory and hope that the time will soon be here when we shall meet again.

Your friend,

John A. Koscak.

Pauline: "And shall I return your letters?"
Fred: "Yes, there is some good material in them I can use again."

FOREST CITY WINS

The hard hitting Simpson A. C., winners of the first half, invaded Forest City, September 2nd anticipating an easy victory. But, Alas! They did not fare so very well. The boys from Forest City were also out for blood, and Simpson's went home without the bacon. Our boys, after almost two years of playing, have finally broken the jinx, and have defeated Simpson A. C. for the first time.

The air-tight hurling of K. S. K. J.'s most likeable pitcher "Jinks" Swegle, kept the fans on their feet most of the time. The support was of big league caliber, indirectly responsible for three runs. With the exception of the third inning, our boys were having their own way pretty much.

A real old fashioned batting rally in the seventh netted six runs. The barrage of hits chased Mascavage to the showers and Bochinski, who replaced him, fared just as badly, hits continued to wiz by his ears and his support was getting good practice for the mile run.

Harvatin, our lovable and husky catcher had all the girls rooting for him. And no wonder. He collected three hits out of four times at bat, and played a wonderful game on the field. That's about all you can expect from a man in one day.

F. Swegle, J. Swegle, Beutz and Bucinelli also had a wonderful day at bat, some of their hits going for extra bases.

Bucinelli replaced Kamin at second, and made a very good showing. It was rather a tough proposition, filling in for Forest City's crack second baseman and clouter. However, Felix made a very nice job of it. Atta boy, Felix!

This game places Forest City in first place, and here is hoping we stay there.

Forest City	A.	R.	H.	O.	A.
Grablotz, rf	4	0	1	0	0
Bokal, 3b	5	0	1	0	0
F. Swegle, 1b	4	1	1	8	1
Komin, 2b	1	0	1	0	1
Bucinelli, 2b	3	2	2	1	1
Harvatin, c	4	1	3	11	1
Poshka, cf	4	1	1	5	0
Pishkur, lf	4	0	0	0	0
J. Swegle, p	4	2	2	0	3
Totals	37	8	14	27	8

Simpson, A.C.	A.	R.	H.	O.	A.
Vinski lf	5	0	3	3	0
J. Stungis, rf	3	0	0	0	0
Zelenak, 3b	3	0	1	1	2
J. Rupp, ss	4	0	1	1	1
F. Rupp, 2b	4	0	0	2	1
Malko, c	4	0	0	9	0
Prodo, cf	4	2	3	0	0
T. Sungis, 1b	4	1	0	7	0
Mascavage, p	4	1	0	0	3
Bochinski, p	2	0	0	1	1
Totals	37	4	8	24	8

Forest City 00001061*—8
Simpson A.C.030000001—4

Chicago, Ill., August 24, 1928.

Dear relatives and friends:

In behalf of our daughter Isabelle Zorc, we are thanking you all for what you did for her during her short stay at the St. Anthony's Hospital.

We also thank the Fathers, Rev. Fr. Dominic of St. Stephen's Parish, for the blessings and prayers, he had bestowed upon our daughter.

Affectionately yours,
Mr. and Mrs. Ludwig Zorc.

BRAVO WAUKEGAN

WAUKEGAN WINS MORAL VICTORY IN CLEVELAND

On September 2nd and 3rd, City of Cleveland, O., was highly honored by the visit of St. Joe's ball club from Waukegan, Ill. Although the visitors were to taste the bitter draughts of defeat, nevertheless they carried away with them such honors as are not often bestowed, even on a winning team.

The conduct of the young men was beyond reproach. Their actions on and off the field brought forth such wonderful comment that even at this late writing people are still praising and glorifying the young men from the West.

The games are a matter of history. Yet, however, a few words will in no way be amiss. The two teams were about evenly matched, yet, in the opinion of many of the spectators, the visitors presented the stronger lineup. The home team, by bunching their hits in one inning and making them count, safely put away the first game. The second game began as if that would be another victory for Cleveland, but the persistent fighting spirit of Waukegan prevailed and Cleveland came out on the small end of the score. The third game played Monday afternoon, was a hitting spree for both teams. However, an error in the first inning, coupled with three hits gave Cleveland a lead of three runs, this with a couple of walks, a hit batter and two hits produced six runs in the sixth, which lead the Waukeganites could not overcome.

However, the games were exciting, and the caliber of play clearly showed that the two teams were the very best of each section. Monday night, a little banquet and dance was held for all the players and friends. By the merry-making manifested a wonderful time must have been had by all. We really do hope that our visitors will not regret making the trip, in vain, as far as the ball game is concerned. However, the spirit and sportsmanship, displayed by them, will go a long way to cement more firmly the friendship, that has always existed between the East and the Mid-West.

There is no reason, whatever why more teams cannot manifest the same caliber of sports and friendship as Waukegan. Taking everything into consideration, these contests, and in fact, all contests staged between teams in baseball, and other sports, are urged for the simple reason to get together the members of our wonderful Union into a better relationship of friends and brothers.

The idea of win at any price, does not conform with the plans and initial concept of the originators of the sports program. Their plans were immeasurably conceived on Sunday before last and Labor Day, when Waukegan played Cleveland. Here's hoping that that same spirit will be germinated in many other clubs as a result of these contests.

NOTICE!

Important meeting for all the members of the Wee-Boost Club Friday Evening at 8 p. m. at Mervar's Hall. Dancing and refreshments after meeting.
Chairman.

LODGE MENU

Most men have a distinct preference in their food. There are certain dishes that appeal to them far and above others. Their wives may know it—or they may not—because many times the man, himself, will not admit this special predilection.

The next time you have occasion to look over a menu in a small town restaurant, one that caters to a regular trade, day-in, day-out, notice the frequency with which you run across such items as short ribs of beef pot roast, kidney stew and the regular items of roast beef and roast pork. You will find these items on the bill of fare of the neighborhood restaurant week in and week out, winter and summer. They are there because they are popular with the clientele of the place—they are popular to the point of becoming a habit.

The patrons of such restaurants are loyal to the place for two reasons: First, because the food meets with their taste and is of uniform quality, second, because they are thrown in with mutual friends and acquaintances—men they have something in common with. Men they can talk to along friendly, agreeable lines.

Men go to lodge for a similar reason. They know the ritual diet and like it. They enjoy having a part in it, so long as its standard is maintained. They enjoy the association of their brother members with whom they can chat over personal business and other affairs as well as those of the society. They know what the program is to be before they enter the lodge room, and the mental diet appeals to them. That is one reason why they joined the lodge in the first place.

However, in some lodges the standard of this mental diet is allowed to deteriorate. The chef or dietician becomes careless, indifferent or absolutely neglects his work. He figures that "the boys" won't mind if this or that is eliminated, or if the meeting is hurried through. In his mind, he feels that they know it so well that a little slighting here and there will be overlooked. He sees that there are but a few of the brothers out for the meeting, anyway, so they will probably be glad to have the session skimmed through as rapidly as possible.

That is where the lodge executive makes his mistake. There may be but a few loyal members attending the session—conflicting events may account for the absence of others equally loyal and devoted to the cause. Yet, those who have appeared feel they are entitled to a full need of what the lodge has to offer, and its curtailment is resented within their hearts, if not openly. The result is a falling off in their interest when the date for the next meeting rolls along, and they are quite apt to spread this baneful influence unconsciously among other members.

In the business of the theater, there is an unwritten law among the actors' profession to give as good a performance as is possible whether the audience is small or large. To be sure, a small audience, lacking appreciation, may effect the quality of the performance, but the actors at least make a faithful attempt to put on the show as advertised. It is never cut or slighted intentionally.

SO. CHICAGO NEWS

South Chicago St. Florian K. S. K. J. Member in Big Chicago River Swim.

On September 1st, the Illinois Athletic Club sponsored a River Marathon in the Chicago River for a distance of three miles, which was witnessed by 100,000 people, the prize being a trophy, donated by Mayor Thompson. The St. Florian K. S. K. J. Booster Club was represented in this swim by one of its members Anthony Corich, who is quite a remarkable swimmer and who finished in 18th place, receiving a I. A. C. medal, which takes its place among the other trophies received by the other members of the St. Florian K. S. K. J. Booster Club of this year. Congratulations Tony, keep up the good work.

The next meeting of the Booster Club will be held on Monday night at St. George's Church Hall, and all members are requested to be present to start the Fall activities for Basketball and bowling. Lets have a big meeting.

Our lodge president W. F. Kompare informed us that the next regular session of the lodge will be held October 7th, is to be a special meeting with plenty of special features, such as lunch and refreshments. As there is a drive on for new members, the officers of St. Florian Society are arranging to have a special initiation team put on the K. S. K. J. degree, which is something that every member should witness, so all the members of the Booster Club are requested to obtain one new member for the next meeting. More about this initiation will be written in later issues of this paper.

On August 26th, the St. Florian's baseball team beat the South Chicago Collegiates, a crack shot team, by a score of 3 to 1.

St. Florian K. S. K. J. Booster Club:

Joseph Kucic, President

Jimmy giggled when the teacher read the story of a man who swam a river three times.

"You do not doubt that a trained swimmer could do that, do you?" asked the teacher.

"No, sir," replied Jimmy; "but I wonder why he did not make it four and get back to the side where his clothes were."

A chorus girl's dress recently disappeared from the dressing-room while she was on the stage. A moth that was seen hovering about at the time is under suspicion.

The best thing to purchase on the installment plan is a savings bank account.

It is the head of the family who usually has to foot the bills.

A great many people are a howling success at just howling.

It behooves the lodge officers to put a "good show" whether the sidelines are well filled or thin. It may make considerable difference with the members in their interest in the lodge diet, and a corresponding difference between a heavy and light lapsed record at the end of the year.

—Fraternal Monitor.

Tolminci

ZGODOVINSKI ROMAN
SPISAL IVAN PREGELJ

PRVI DEL

"Modrejčansko trpljenje."

Vroč juljski dan je kahal nad tolminsko kotlino. Omotična soparica je kipela iz polj, travnikov in lazov. Legala je koprenasto kot siv mrč ob po-bočja gora. Že zgodaj so bila vsa znamenja pokazala, da vreme ne bo držalo, kakor ni bilo sploh že od binkoštnih dni dalje stanovitno. Res so se zgostile sopare med Škrbinskim sedlom in Krnskim grebenom, ko se je dvignilo solnce. Proti poldnevno so bili zastrli težki oblaki nizko v globel že ves kot in prisojno stran Peči nad Zabčami in zadaj za Mrzlim vrhom. Pred tem težkim in mračnim zastorom je ležala v morečem solncu tolminska globel med Kozlovim robom, Bučenco, Jalovnikom in Senico, tiha, kakor mrtva, razpaljena, kakor globoko žekno. Noben vetrič ni dehnil mimo. Za trenutje je udarilo v tišino vikanje sove-uhari-ce, ki so jo dnevne ptice srdito podile z ljubinjkega sedla, proti modrejčanskemu polju, mimo Bučence proti Menjgoram.

Nočna vlačugarica se je potajila nekje v goščavi nad Kozarščami, vikanje razjarnjene perjadi je onemelo. Leno, mrtvo je sumela le še Soča. Zdelo se je, da je trudna in od vročine ubita celo ta živa "bela voda," da teče pod peskom in se v senči redkega vrbovja taji.

Na prisojni strani pod strmo Bučenco, ki zaslanja modrejčansko polje proti severnim sapa-m in Tolminu, za dober stre-ljaj pod vasjo, je stal uljnjak. Ob njem je sedel na trhljem pa-nju stavec, ki je imel na sebi samo oglodane prtenice, hlače iz bukovega blaga, in srajco doma-če preje. Bil je bos. Siva glava mu je bila odkrita. Skrbno obrto lice je bilo bolno ru-meno, razgubano in upalo. Pod odprto srajco so hlipale za sapo široke, strašno upale in koščene prsi. V zapestju je bil stavec skrbno zapel srajco z domačimi, iz preje sukanimi gumbi ali "dušami." Pegaste roke so mu trudno ležale na kolenih. Z nagnjeno glavo je mož trpel pri-pekajoče solnce. Izraz tope žalosti mu je ležal na obličju. Če pa je zdaj pa zdaj dvignil mot-ne oči, pogledal je prav gotovo le po panjih, nekako bridko se ogibaje, da ne bi videl mimo ene same vrste roječih pet dru-gih jalovih. Pa jih je zopet in zopet moral gledati in je zopet in zopet povešal pogled pa se togo zamišljal sam vase, v svo-jo težko osamelost in bridko onemoglost. Uljnjak, ki je le deloma še rojil, pa stari čebel-ar, ki je le na pol še živel, sta bila tako izraz ene same straš-ne žalosti, ena sama slika v dveh likih, ki sta prečudno očil-tovala zadnje dogodke v eni onih življenskih žarnih iger, ki so prav spričo svoje vsakdanjosti tako grozotne, da segajo v mozeg in sanje in jim človeško srce niti pravega imena ne ve...

Zdajci se je čebelar zganil. Zabrčalo mu je ob ušesu, me-dena muha mu je sedla priljudno na sive lase. Stavec ni ot-rešel žuželke. Pobožno je sklo-nil glavo še niže in se trudno nasmešnil.

"Čiginjska! Modrejčanka!" je ugibal z glasom otroške lju-bezni. Žuželka pa se je dvigni-la proti panjem. Stavec je po-gledal živo za njo, ali bo res sedla pred panj, ki ga je bil domač umetnik označil za mo-drejčanski s tem, da mu je čel-nico okrasil z znamenjem vis-lic, s katerimi so takrat doma-čini dražili Modrejčane, češ, da

so jih postavili le zase in svoje otroke, ne pa za tujce in na po-sodo. Res je sedla čebela pred čelnico z vislicami. Stavec je trudno prikimal in nato pobožal s pogledom še druge roječe pa-nje. Ob modrejčanskem je v-jil še kozarški, s sliko drevesa, ki naj bi bila stoletna lipa pred Košerjem.

Z lipe so viseli trije svetopi-semki veliki grozdi domače tr-te cividince, ki je dajala jeseni Košerju pet polovnic ali dvaj-set bokalov kislega vina. Rojil je tudi zalaški panj s postrvjo, ki naj bi pravila, kako očita tol-minski grof Zalaščanom ob vsa-ki priliki, da mu polove in poje-do vse ribe iz Tolminke. Kam-njanski panj pa je označevala čelnica z rumenim kolesom, vi-sečim vrh strme gore, grb, ki je tolmačil oni šestdeset funtov težki sir, ki so ga Kamenci pla-čevali tolminskemu gospodu kot najemnino za planino Zaslap.

Mimo jalovih panjev, tolmin-skega s cerkvijo Matere v nebo vzete v Ilovici, mostarskega, s sliko o mučenstvu svete Lucije, kozmeriškega z divjo babo, lom-njanskega z ovčjim mehomo-ke, mimo ljubinjkega, čiginj-skega, volčanskega, melškega, kalskega, doljanskega, tribu-škega in roškega, je rojil samo še panj, zaznamovan s preslad-kim imenom križanega Boga. Bil je panj šestdesetletne Kra-guljeve tete niz Modrejce, ki je bila v svojih srečnejših dneh omožena v Čiginju in je zdaj osebenkova zapuščena pri bra-tu Gašperju, onem istem, ki je zdaj sedel onemogel ob svojem ilinjaku in bil znan po vsem Tolminskem zaradi krivic, ki so mu jih prizadejali tolminski, pa še zaradi krotkosti, s kate-ro je vse prenesel in si zaslužil ime, da je "modrejčansko potr-pljenje."

Radost, ki je sinila Gašperju Kragulju, imenovanemu "mo-drejčansko potrpljenje," na ob-razu, ko je uganil priljudni čel-beli panj, je zopet ugasnila. Neka skrita bolečina je vrgla sunkoma moža iz bolne zasanja-nosti. Zgrabil se je za srčno stran, potem pa je krčevito klenil roke. Globok vzdih se mu je utrgal iz ošrčja. Zmele-no je iskal z očmi v luč in solnce, kot človek, ki je zdajci izgubil vid. Težke znojne kaplje so mu stopile na čelo in spolzele, ne da jih je čutil ali obrisal, v bridke gube njegovega porumenelega lica. Obupno in obenem vdano do skrajnosti se mu je vzela beseda na ust-hice:

"Križani Bog! Kadar misliš, naj pa bo. Danes ali jutri, saj sam vidiš, da to nobeno življe-nje ni več!"

Prelomil se je v križu od sla-bosti in iskal z rokami, da ne bi omahnil po strani. Potem se je stulil sam vase, oprl se s komol-ci na kolena in položil glavo med dlani. "Ze danes, če mis-liš," je mrmral, kot da moli, "saj to nobeno življenje ni več." "Ni ne, oče Gašper," je spre-govoril tedaj nekdo ob njem. Tuj človek, ki se je bil neopa-ženo približal, je stopil izza ul-njaka. Bil je srednje velik mož svojih tridesetih let, bolj šibke, mestne rasti, a po kmetiško ob-lečen. Širokokrajen klobuk mu je ležal na rdečkasto svetlih, dolgih laseh, ki so se mu potni držali čela in tilnika. Oblo obličje je bilo nežno, nekako mladeniško nezrelo. Dvoje ali trije porogljivih potez krog ust se je bilo v obličje zarezalo ostro kot prva sled zrele staro-sti, strasti ali morda bridkega življenjskega spoznanja. Tudi

hrbet ni bil več mladostno pro-žen. Upognil se je bil kakor pod bremenom. Vsa postava je bila nekam potniško maheda-va. Pogled sivih oči je bil ne-stalen, kretnje bolno nemirne. Iz glasu njegove besede je sve-nelo nekaj tujega, zahrbtno po-smehljivega, četudi se je mož trudil, da bi povedal domače priljudno. Neprisiljeno se je ob izgovorjeni besedi tujec ogledal pred panjem in se nato spustil ob starem čebelarju v travo na ledino.

"Pa le še roji, žival nedol-žna," je dejal, sedel in iskal pri sebi. Gašper Kragulj je tedaj dvignil glavo in pogledal izgub-ljeno za govorečim. Nobena ni goitnil. Tujec je izvlekel kos suhega tolminškega sira, pois-kal nož, ostrgal skorjo in začel prirezovati košček za koskom. Čebelar ga je motril še vedno molče.

"Kaj me res ne poznate več?" je vzkliknil tedaj tuj človek; gube ob ustnah so se mu še krepkeje zarezale.

"Peter Duša," se je tedaj zganil stavec skoraj nemirno. Izraz nekake nejevolje se mu je prikazal na obrazu, neko pla-ho vprašanje mu je le bdelo na ustnicah, ki so gibale nemo in trudno. Ne da bi se menil, da li je ljuba starcu njegova druž-ščina, je jedel tujec počasi in mežikal v solncu in čebelah, ki so nekam nestrpne obletavale njegov široki klobuk in znojno vzdušje, ki je kipelo možu iz polti.

"Čebele modrejčanske," se je zasmajal čudni tujec suho, "saj še jezne ne znajo več biti. Ta-ko so oslabele, kakor vi, oče Strašno vas je vzelo."

"Vzelo" je tedaj pritrtil čel-belar. "Noge me ne nesejo več."

"Potrpeti je pač treba," se je porogal prikrito Duša. Stavec je oživel. "Potrpeti, deš! Jaz sem dovolj dolgo," je dejal. "Da bi le še drugi tako, pa ne bodo."

"Vem, oče," je dejal topio Peter Duša. "Bog je videl in vsa Tolminska ve, da ste živa prilika potrpljenja." Se v oltar vas bodo malali.

"Molči!" je velel nejevoljno stavec, umolknil in kimal z gla-vo. Potem pa je dejal, kakor da je pozabil družčine in da go-vori samemu sebi:

"Lani o svetem Mohoru sem znesel petnajst bremen sena z lazu. Pa je rekla Krivčevka, ki jih je sedem in sedemdeset učkala: Gašper, ti jih boš osemdeset. Naj jih bo dva in osemdeset, sem rekel, pa sem se zlagal. Moje ure so štete. Naj bo, v božjem imenu! Počival bom, pošteno sem delal."

"Kaj delo! Žalost, žalost, pa skrbi, te ubijejo človeka," je dejal Duša. Stavec pa je tožil še vedno kakor sam sebi:

"Saj v roke me je še nekaj, le noge mi otekajo. Pa kako bom kaj prida! Za vsakim grizljajem me tešči, pa komaj kaplja mleka ostane v meni."

"Ali ste se pretegnili?" je vprašal Peter, trudeč se, da bi kril posmehljivi izraz svojega glasu.

"Kaj se pačis, kakor da ne veš," se je vznemljeval stavec. "Tolminski galjoti so me. Na tla so me podri pa hodili so po meni. Bog je videl in dopustil. Že ve, zakaj."

Peter Duša se je čudno popa-čil in dejal nato posredovaje:

"Nekaj sem slišal, vsega pa ne vem. Ob živino, sem čul, so vas pripravili. Pa si lahko mis-lim, kako je bilo. Galjoti pred hlev, vi pa pred jasli, da ne da-ste. Upirali ste se."

"Nisem se," oživel je stavec. "Upiraj se, če se moreš, kadar se polakomijo pa hočejo vzeti. Zlepa sem jih vprašal, če jih je res grof poslal, pa s kakšno pravico. So me že imeli na tleh in suvali pa odgnali vole. Po-mislil, iz hleva pa kar v mesni-co."

"Kar v mesnico, vem, tako delajo," je dejal Duša. "Po-tem pa išči pravice in volov.

Iz mesnice jih ne boš več dobil. Pa kako, da ste roboto zamudili, oče, da so potem prišli nad vas?"

"Saj je nisem," je vzkliknil stavec.

"Kako? Da je niste? Da se niste uprli?"

"Do dveh robot v Bilje imajo pravico," je začel pripovedovati stavec. Duša ga je pregljnil:

"Pravico nimajo, vzeli so si jo, koliko vem jaz."

"Imajo jo, tako ali tako, saj sam vem, kako. Obe roboti jim greste, sem dejal in sem bil že obe opravil. Pa je hotel gro-fovski, naj še eno, ki ni ne za-pisana ne pravična. V božjem imenu, saj bi jo bil opravil, pa je mogel nisem, ker sem bil z doma. Med sem tvoril v Tr-biž, še vedel nisem za povelje."

"Pa je galjote poslal po živi-no? Zakaj se pa niste pri gro-fu pritožili?"

"Saj sem se," je odgovoril stavec. "Pa me je vprašal, ka-ko sodim o roboti v Biblijah. Po-vedal sem po pravici. Tako ti zastavi besedo, galjot, da veru-ješ, kakor da s tabo drži. Pa sem rekel, da ljudje godrnjajo, ker so na zgubi, pa da to meni ni nič mar, ki sem pošteno svo-ji roboti opravil in me v tretje nihče po pravici siliti ne more. Tako sem rekel, lej, nič druge-ga. Sem že mislil, da mi bo zdaj škodo povrnil, ko se je obr-nil k svojemu pisarju in mu velel, naj piše, in sem čakal po-blevno. Pa se obrne k meni in me premeri jezno od glave do nog in prebere z nekega papir-ja. Da je bil prvi moj ded Toma-ž, da je bil drugi moj oče Jurij, da sem tretji jaz in je četrti moj sin Lovrenc, pa še peti tisti Janez naše žlahte, Grdanikov s Čiginja, ki o njem ne vem, ali je še živ ali mrtev; mi prebere in zavpije, na-grem in le še dalje podpihujem za punt kot stari "joger" tol-minske pravice."

Glas je pošel starcu, umolk-nil je. Ko se je nekoliko od-dahnil, je povedal do konca:

"Za petdeset laških novcev me je kaznoval pa mi naložil, da moram navoziti kamenje za polno apnenico."

Tako je dopovedal. Tedaj pa je skočil Peter Duša kvišku in vzkliknil odkrito jezno in po-rogljivo:

(Dalje prihodajla.)

AGITIRAJTE ZA
K. S. K. JEDNOTO!
Naprej, za dosego 35,000 članstva!

Ako vam vaši živci povzročajo ner-voznost, tako da se vas ljudje ogib-ajo, tedaj je

TRINERJEVO
GRENSKO VINO

sredstvo, katerega rabite. Ta zanes-ljiva želodčna tonika vas bo spre-mnila. Pomaga prebavi, odstrani za-prtje želodca ter uredi vaše živce. Pri vseh lekarnarjih.

ZAHVALA
Nedavno se nas je podala domača družba na izlet v Cle-veland, Ohio, da obiščemo in vi-dimo naše stare znance ter pri-jatelje s katerimi smo bili pred leti skupaj v Forest City, Pa.

Dnevi našega bivanja v Clevelandu so nam hitro pote-kli in nam bodo ostali vedno v prijetnem spominu.

V dolžnost si štejemo izraža-ti tem potom lepo zahvalo doli navedenim družinam za vso nam izkazano gostoljubnost in postrežbo in sicer: Mr. in Mrs. Anthony Zaller Sr., Mr. in Mrs. Frank Susman, Mr. in Mrs. Jo-seph Kmetz, Mr. in Mrs. James White, Mrs. Mary Luther in družini, Mr. in Mrs. Frank Bel-gan, Mr. in Mrs. Joseph Plev-nik, Mr. in Mrs. Bite, Mr. in Mrs. Srnovrnik (organistu), Mr. in Mrs. George Jenofsky.

Še enkrat vsem skupaj lepa hvala! Živeli! Na zopetno svidenje!

Mr. in Mrs. Martin J. Gerch-man, Binghamton, N. Y.; Mr. in Mrs. Mike Peterka, Forest City, Pa.

DOMAČA ZDRAVILA.
V zalogi imam jedline dišave, Knjipovo ječmenovo kavo in im-portirana zdravila, katera priporo-ča mgr. Knajp v knjigi

DOMAČI ZDRAVNIK
Pišite po brezplačni cenik, v ka-terem je nakratko popisana vsaka rastlina za kaj se rabi. V ceniku boste našli še mnogo drugih koristnih stvari.

MATH PEZDER
Box 772, City Hall Sta.
New York, N. Y.

ZASTAVE, BANDERA, REGALIJE in ZLATE ZNAKE
za društva ter člani K. S. K. J. izdeluje
EMIL BACHMAN
1845 So. Ridgeway Ave. Chicago, Ill.
Pišite po cenik!

Farma na prodaj.
60 akrov obsegajoča farma, le 1¼ milje oddaljena od železni-ške postaje Willard, Wis. Pro-dam samo farmo ali vse skupaj z 21 glavami živine, vse polje-delsko orodje in ves poljski pri-delek. Vzajem tudi v zameno dobro čevljarnico. Zdjaj se vse vidi, kaj raste na farmi. Obr-nite se za nadaljnja pojasnila na Peter Zagar,
Box 154, Willard, Wis.

Novo gramofonske plošče.
Nova knjiga.

Te dni izidejo nove gramo-fonske plošče nabožne vsebine znanega slovenskega misijonar-ja 'Rev. Odilo Hajnška, O. F. M. Častiti gospod misijonar je izobren pridigar in govornik ter je sodeloval pri sestavi teh plošč s sodelovanjem pevskega društva "Adria." Plošče bodo nekaj krasnega ter dosedaj ne-prekosljive. Založila in izdala jih bo uprava "Ave Maria" v Lemont, Ill.

Za Cleveland bo imel te plo-šče v zalogi Mr. Josip Grdina, lastnik Slovenske knjigarne, 6121 St. Clair Ave. in zastop-nik "Ave Maria." Dobile se bo-do tudi v trgovini pohištva zna-ne tvrdke Anton Grdina in Si-novi.

Gorinavedena Slovenska knji-garna je prejela te dni iz Ljub-ljane večje število knjžic "Slo-venska misijonarja Baraga in Knoblehar." V prvem delu se na poljuden način opisuje živ-ljenje in delovanje našega ne-pozabnega prvaka slovenskih misijonarjev v Ameriki, blago-pokojnega škofa Friderik Bara-ga. Knjžica je bila izdana po-vodom 60 letnice njegove smrti. V drugem delu je pa sestavljen življenjepis slovenskega misio-narja osrednje Afrike, pokoj-nega Rev. Ignac Knobleharja v spomin 70-letnice njegove smrti. Knjžica stane s poštnino vred 25 centov. Rojaki, sežite po tej lepi knjžici. (Adv.)

Odhod parnikov
Tu navajamo parnike in njih odhod iz New Yorka ter njih evropsko pri-stanišče:

12. sept. — Aquitania — Cherbourg
15. sept. — Majestic — Cherbourg
19. sept. — Berengaria — Cherbourg
22. sept. — Paris — Havre
22. sept. — Deutschland — Hamburg
22. sept. — Saturnia — Trst
29. sept. — Ile de France — Havre
2. okt. — Pres. Wilson — Trst
6. okt. — Columbus — Bremen
6. okt. — Majestic — Cherbourg
6. okt. — Hamburg — Hamburg
10. okt. — Berengaria — Cherbourg
13. okt. — Paris — Havre
17. okt. — Mauretania — Cherbourg

PRUDENTIAL BANK
(ZAKRAJSEK & ČESARSK)
455 West 42nd Str.
NEW YORK, N. Y.

20. opt. — Ile de France — Havre
24. okt. — Aquitania — Cherbourg
27. okt. — Deutschland — Hamburg
27. okt. — Majestic — Cherbourg
1. nov. — Columbus — Bremen
6. nov. — Paris — Havre

Poleg navedenih odide še mnogo drugih parnikov v tem času. Pišite po nov Vozni Red ter vse nadaljne informacije na

PRUDENTIAL BANK
(ZAKRAJSEK & ČESARSK)
455 West 42nd Str.
NEW YORK, N. Y.

DOMAČA ZDRAVILA.
V zalogi imam jedline dišave, Knjipovo ječmenovo kavo in im-portirana zdravila, katera priporo-ča mgr. Knajp v knjigi

DOMAČI ZDRAVNIK
Pišite po brezplačni cenik, v ka-terem je nakratko popisana vsaka rastlina za kaj se rabi. V ceniku boste našli še mnogo drugih koristnih stvari.

MATH PEZDER
Box 772, City Hall Sta.
New York, N. Y.

ZASTAVE, BANDERA, REGALIJE in ZLATE ZNAKE
za društva ter člani K. S. K. J. izdeluje
EMIL BACHMAN
1845 So. Ridgeway Ave. Chicago, Ill.
Pišite po cenik!

Vaši prihranki

violeni pri nas, so vedno varni. Vi živite lahko v ka-terikoli izmed naših držav, in vendar ste lahko vložnik na naši banki, prav kakor bi živeli v našem mestu. Pišite nam za pojasnila in dobili boste odgovor s obratno po-što v svojem jeziku. Mi pla-čujemo po 3 odstot obratni na prihranke, in jih pristejemo h glavnici dvakrat na leto ne glede na to ali vi prodložite svoje vložno knjigo ali ne. Naš kapital in rezervni sklad v vsoti več kot \$740,000 je znak varnosti za vaš denar. Naš zavod uživa najboljši ugled od strani občinstva, kateremu ima nalog nuditi najljudnejšo postrežbo, in od katerega prejema najizra-zitejšo naklonjenost.

JOLIET NATIONAL BANK

CHICAGO IN CLINTON ST. :: JOLIET, ILL.
Wm. Redmond, preda. Chas. G. Pearce, kasir
Joseph Dunda, pomoč. kasir

FIRST NATIONAL BANK

Established 1857

ALI POŠILJATE DENAR V EVROPO?

Če je temu tako, potem se vam izplača, da pridete v našo banko. Mi poslujemo z banko že eno in sedemdeset let; v tem času smo dajali vedno prednost pri pošilja-denarja v razna evropska mesta. Vsled naših obširnih in ugodnih zvez z raz-nimi denarnimi zavodi v Evropi, boste lah-ko pri nas dobili vedno najnižje cene pri pošiljanju denarja v stari kraj. Pridite to-rej k nam!

Najstarejša in največja banka v Jolietu.

THE OLDEST and LARGEST BANK in JOLIET

Slov. pogrebnik in licenzirani embalmer v Newburghu

LOUIS L. FERFOLIA

3515 East 81st Street Telephone: Broadway 2520
se priporoča rojakom za naklonjenost. Vodi pogrebe po najnižjih cenah in v najlepšem redu.

GROZDJE!

Tudi letos, kot že več let, bom razpošiljal grozdje našim rojakom. — Grozdje prvovrstno, cene zmerne. Pišite mi za natančna pojasnila.

LAWRENCE MAUTZ
906 W. Santa Barbara Ave.
Los Angeles - - California.

F. KERŽE,
1142 Dallas Rd. N. E.
CLEVELAND, O.

K. S. K. J. Društvom:
Kadar naročate zastave, regali-je in drugo, pazite na moje ime in naslov, če hočete dobiti najboljšo blago za najnižje cene. Načrti in vzorci ZASTONJ!

Californijsko grozdje

Kot iz zadnjih devet let, tako bom tudi letos od tujak razpošiljal izvrstno in fino kalifornijsko grozdje. Toraj ako šelite naročiti svo karo ali več dobrega kalifornijskega grozdja, tedaj se obrnite na nas. Mi vam garantiramo, da boste dobili prve vrste grozdja ako za od nas naročite. Za vse informacije pišite na:

JOSEPH P. KRISTAN,
P. O. Box 587
FRESNO, CALIF.